

Pap András László

**A MEGFIGYELÉS TÁRSADALMÁNAK PROLIFERÁCIÓJÁTÓL
AZ ETNIKAI PROFILALKOTÁSON ÁT
AZ ÁLLAMI FELELŐSSÉG KISZERVEZÉSÉIG**

**Alkotmányjogi és rendszettudományi megközelítések
az emberi méltóság, a társadalmi biztonság és az adatvédelem
értelmezésekor**

az MTA doktora fokozat elnyerése érdekében benyújtott értekezés

TÉZISEI

MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

2012

dc_501_12

A doktori értekezés a 2001. szeptember 11. utáni korszak társadalmának néhány, a szerző által meghatározó jelentőségűnek tartott sajátosságát mutatja be. A New York-i ikertornyok elleni – immár több mint egy évtizede végrehajtott – támadásokat követően a jogpolitikában, a közpolitikai és a közéleti diskurzusban, valamint a rendészeti szférában aktív gazdasági szereplők körében megfigyelhető tendenciák ugyanis kellőképpen markánsak ahhoz, hogy általános következtetéseket vonjunk le.

Az értekezés *első része* egy általános elemzést tartalmaz, amelynek középpontjában a privátszektor áll. A vizsgálat egyfelől a rendészeti közhatalom gyakorlásában és a közpolitika alakításában részt vevő nem állami tulajdonú vállalatok szerepvállalására; másfelől a privacy, a polgárok személyes, a közhatalmi ellenőrzéstől védett tereinek értelmezésére terjed ki.

Az értekezés *első részének első fejezete* a terrorizmus elleni – majd később szinte bármilyen deviáns magatartás elleni – háborúvá heroizált állami fellépésre vonatkozóan alkalmazhatóvá váló retorikát mutatja be, amely alapvetően alakítja át azt az erkölcsi, politikai és jogi érvrendszert, amely az állam és polgárai viszonyát meghatározza a szabadságjogok és az állam rendészeti kompetenciái tekintetében. Amint láthatjuk, a „biztonságért” cserébe az állam és a privát biztonsági cégek lényegében biankócsekket kapnak a polgároktól szabadságjogaik korlátozására, mégpedig oly módon, hogy a „biztonság” elérése érdekében tett lépések hatékonyságának mérésére és ellenőrzésére sem politikai, sem technikai vagy jogi intézmények nem állnak rendelkezésre, de még csak egy működőképes fogalmi apparátus sem. E fejezet egy általánosabb kérdéskörhöz, a bűnmegelőzéshez is kapcsolódik. A polgárok szabadságjogainak korlátozására ugyanis már régen nem csak egy bűncselekmény feltételezett elkövetését követően van felhatalmazása a rendészeti jogkörét gyakorló államnak: azt aktuárius, bűnmegelőzési céllal is alkalmazhatja.

Külön alfejezet elemzi a „biztonság” és a „hatékonyság” fogalmát. A hagyományos rendőri eljárásokhoz képest a terrorizmus elleni fellépések kapcsán ugyanis sajátos metamorfózison ment át a közvélemény (és az ebből fakadó politikai nyomás) alakulása.

Egy másik alfejezet a terroristaszervezetek támogatásával összefüggésben alkalmazott pénzügyi, valamint ahhoz kapcsolódó egyéb szankciók esetkøre kerül bemutatásra. Ezek sajátossága abban rejlik, hogy a nemzetközi magánjogban jól ismert kontrollelmélet újszerű feléledését látjuk. Az elmélet

lényege, hogy jogi személyeknél bizonyos esetben nem a bejegyzés vagy a működés helye alapján állapítják meg annak honosságát, hanem a tulajdonosok állampolgársága szerint; a terrorellenes intézkedések során pedig azt láthatjuk, hogy egyes esetekben jogi személyek a terrorizmust valamilyen formában támogató tevékenysége kapcsán a tényleges tulajdonos (többnyire arab vagy muzulmán) magánszemélyek, illetve közhasznú szervezetek adományozói válhatnak pénzügyi, idegenrendészeti és adott esetben büntetőjogi szankciók alanyaivá. Az utóbbi eljárások tekintetében alkalmazott felrőhatósi standardok, illetve az eljárás alá vont szervezetek és személyek vonatkozásában (a kritikusok szerint) megállapítható a muzulmánokat és arabokat sújtó etnikai diszkrimináció. A felmerülő kérdések alapvetően három területet érintenek: a terroristának nyilvánított szervezetek és személyek kiválasztása kapcsán alkalmazott diszkrimináció és a minősítési eljárás alkotmányos garanciáinak problematikáját; a terrrorszervezetekkel gazdasági kapcsolatba kerülő személyekkel szemben alkalmazott eljárás- és szankciórendszer alkotmányosságát; valamint az ilyen jellegű intézkedések hatékonyságának kérdését.

Az első rész második fejezete a fenti tendenciák azon jellegzetességét taglalja, hogy amellet, hogy a privátszektor – a polgárok és a gazdasági élet szereplői – áldozatai a közhatalmi ellenőrzés expanziójának, e folyamat a biztonsági iparban közvetve vagy közvetlenül érdekelt cégek számára csábító üzleti lehetőségeket is hordoz, így e szektor sok esetben katalizátoraként is szolgál a fenti folyamatoknak. A közhatalmi feladatok kiszervezése (és az állami ellenőrzés közpolitikájának meghatározása) azonban, a rendészeti szakkérdések mellett számos alkotmányjogi dilemmát is felvet.

A fejezet rámutat arra, hogy a terrorizmus elleni harc során életbe léptetett különböző biztonsági intézkedések két, alkotmányos és emberi jogi szempontból önmagában is érdekes folyamat összekapcsolódását hozták: a privátszektor korlátozásának hagyományos kérdése mellett ugyanis felmerül az, hogy a rendészeti feladatok privatizálásának, kiszervezésének régóta tartó folyamatában egy új szakasz jelenik meg, és a folyamat kétirányúvá válik. A privátszektor egyfelől áldozata a terrorizmus elleni harc égisze alatt folyamatosan bővülő nemzetbiztonsági ellenőrzési mechanizmusoknak, amelyek például a légitársaságokat, bankokat, internetszolgáltatókat, telefontársaságokat terhelő, a rendészeti szervekkel történő együttműködési kötelezettségeket írnak elő. Ugyanakkor egyes, elsősorban az információstechnológiai szektorban működő cégek számára mindez kedvező üzleti

lehetőségeket is hordoz, így bizonyos vállalatok, illetve iparágak a folyamat kedvezményezettjeivé, sőt katalizátoraivá is válnak. A jogalkotók és a politikai döntéshozók – a hatékonyság és az outsourcing eredeti logikáját megtörve – nem (csak) akkor fordulnak a privátszektorhoz, ha az olcsóbban vagy jobban tud egy-egy állami feladatot ellátni, és nem (csak) akkor írnak elő együttműködési kötelezettségeket, ha ezt valamilyen konkrétan meghatározott bűnmegelőzési vagy nemzetbiztonsági cél indokolja, hanem e követelményeket éppen a privátszektor egyes szereplőinek tevékenységéhez, azok szolgáltatásaihoz igazítják. Például, az Európai Unió utas-nyilvántartási adataira kialakított szabályozás kapcsán (amely magában hordozza a különböző, részben szenzitív adatok összekapcsolásának lehetőségét, és ezáltal komoly alapjogi problémákat vet fel) az Európai Alapjogi Ügynökség és az Európai Parlament egyaránt felhívta a figyelmet arra,¹ hogy úgy tűnik, pusztán azon az alapon születnek szabályozási koncepciók, hogy rendelkezésre állnak kereskedelmi célzattal gyűjtött adatbázisok, azaz a privátszektor rendelkezik bizonyos forrásokkal, amelyeket akár fel is lehetne használni. Alkotmányossági szempontból fontos különbség van a privátszektor részvételével ellátott különböző rendészeti, nemzetbiztonsági feladatok között abban a tekintetben, hogy a kiszervezésre kógens vagy diszpozitív formában kerül-e sor; azaz, hogy a privátszektor köteles-e partnerként közreműködni a nemzetbiztonsági, bűnmegelőzési intézményrendszer működtetésében (ilyenek a bankszektor, a légitársaságok vagy a szolgáltatóipar egyéb szereplőit érintő adatszolgáltatási és adatfelvételi, adatelemzési kötelezettségek), avagy azt piaci alapon, profitért, önkéntesen végzi.

A „diszpozitív” rendészeti outsourcing (kiszervezés) legfontosabb jellemzője az, hogy a privátszektor közhatalmi kényszer hiányában, önkéntesen, piaci alapon lát el olyan feladatokat, amelyek hagyományosan az állami közhatalom-gyakorlás körébe tartoznak. Az állami szerepvállalás kérdése a politikai filozófiától kezdve az alkotmányjogon keresztül a közgazdaságtanig számos tudományágban központi helyet foglal el. A vizsgálatok jelentős része ugyan arra keresi a választ, hogy hol húzódik az állami beavatkozás határa, azaz meddig terjedhet az állami szabályozás vagy a szabadságjogok korlátozása, de nem kevésbé fontos kérdés az állam által kötelezően ellátandó feladatok meghatározása sem. Ha sikerül is megállapítani a *sui generis* állami feladatok körét, újabb kérdések merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy a feladatellátás szabályainak meghatározásával és a szolgáltatások ellenőrzése mellett

¹ European Parliament Resolution of 20 November 2008 on the proposal for a Council framework decision on the use of Passenger Name Record (PNR) for law enforcement purposes, P6_TA(2008)0561, Para 6.

átruházható-e ezen feladatok ellátása a közszférán kívüli szereplőkre anélkül, hogy az az állam alkotmányos, illetve a releváns politikai filozófiai elméletek által meghatározott kötelezettségeinek megsértését eredményezné. És ha igen, akkor a kiszervezett feladatokat ellátó szervezetek részesülhetnek-e közpénzekből a szolgáltatás ellátásáért? Ha a privátszektor olcsóbban és hatékonyabban el tudja látni az állami feladatot, nem egyenesen a közpénzek optimális felhasználásból fakadó kötelessége-e az államnak az outsourcing? Mi a helyzet akkor, ha a privátszektorhoz kiszervezett állami közfeladat ellátása során olyan externáliák is felmerülnek, amelyek adott esetben, ha a szolgáltató tisztán állami szerv lenne, sértenék az állam világnézeti vagy politikai semlegességének elvét? Olyan általános kérdésekig is eljuthatunk, hogy egyáltalán meddig tart az államiség, sőt, az állami szuverenitás; vajon kellően alapos feladatmeghatározás és felügyelet mellett akár a közhatalom legbelső lényegéhez kapcsolódó jogosítványok és tevékenységek – például a polgárokkal szemben alkalmazható legitim fizikai kényszer monopóliuma vagy a katonai erő alkalmazása – is kiadható magánszemélyeknek, cégeknek, szervezeteknek? Hol húzható meg a határ, és mennyiben más az állam közjogi szerepéből fakadó szolgáltatási, feladatellátási monopólium vagy kötelezettség szempontjából az, ha a rendőrség informatikai rendszerének kialakításában és működtetésében vagy a hadsereg élelmiszerkészleteinek biztosításban vesz részt egy magáncég, mint amikor kényszerintézkedési jogosítványok birtokában egy atomerőmű vagy egy bevásárlóközpont védelmét látja el, netán katonai műveleti területen speciális felderítési akciót hajt végre? Az üzleti alapon, tehát az outsourcing eredeti logikája alapján működtetett rendészeti kiszervezés annak ellenére vet fel alkotmányossági kérdéseket, hogy itt nem beszélhetünk a privátszektor kötelező erővel sújtó közhatalmi rendelkezésekről. Tartalmi és terjedelmi korlátokra tekintettel ehelyütt az értekezésben csak négy fontosabb terület: a rendőrség hagyományos szerepeit átvevő privát biztonsági szolgáltatóipar, a privatizált a büntetés-végrehajtás, a katonai magánvállalatok, és az idegenrendészetben működő magánvállalatok sajátos problematikáját mutatja be – döntően amerikai példákon keresztül.

„Kógens” rendészeti outsourcing alatt a privátszektor rendészeti szerepvállalásának azon eseteit érti a szerző, ahol a szerepvállalás hatósági kötelezés alapján következik be. A magánszektor ilyen esetekben a rendészeti feladatellátás által az állam meghosszabbított karjaként jár el; ám közvetlen anyagi érdekelttség és szerződéses beleegyezés hiányában. Itt tehát a fent említett megfontolások mellett felmerül a privátszektor korlátozásának klasszikus, az emberi jogok első generációjával kapcsolatba hozható (a vállalkozás szabadságától kezdve az információs önrendelkezési jogon

keresztül számos jogot érintő) korlátozása, valamint az is, hogy gyakran a polgárok nincsenek is tudatában annak, hogy az államnál adott esetben nagyobb bizalmat élvező piaci szereplő az állam ügynökeként is felléphet. A témához kapcsolódik az is, hogy a privátszektor alkotmányos szerepe is jelentősen átértékelődött az elmúlt évtizedekben, és már nem csak az állami beavatkozás, jogkorlátozás elleni védelem tárgyaként jelenik meg. A nemzetállam és a nemzetgazdaság szerepének megváltozásával például meghaladottá vált az a nézet, miszerint az emberi jogok védelme kizárólag az egyén és az állami közhatalom dimenziójában értékelhető. Gondoljunk csak a globális környezetszennyezésre vagy arra, hogy egyes transznacionális cégek a gazdaságpolitika mellett a nemzetközi politika kiemelt fontosságú, a nemzetállamokéhoz hasonlítható szereplőivé is váltak. A szabadságjogok védelme tehát korántsem csak az állam és a közszféra viszonylatában merül fel (ahogy a munkahelyi diszkrimináció vagy a szexuális zaklatás kapcsán nem megkerülhető a munkáltatói felelősség). Adatvédelmi kontextusban kurrens kérdés például a munkavállalói elektronikus levelezését ellenőrző, vagy az azonosításra retina- vagy egyéb biometrikus vizsgálatot alkalmazó munkáltató esete, de akár a gyanús országból érkező hallgatóit átvilágító oktatási intézmény is – különösen, ha az imígyen megszerzett adatok a bűnüldöző szervek számára közvetlenül is felhasználhatóvá válnak., Anakronisztikusnak tekinthető tehát például az adatvédelem hagyományos felfogása, amely elsősorban a közvetlen állami adatfelhasználásra fókuszál a személyes adatok védelme során – hiszen a különböző piaci szolgáltatások igénybevételekor vagy az internetes közösségi oldalak használatakor a polgárok sorozatosan bocsátják a piaci szereplők rendelkezésére személyes adataik sokaságát. Terjedelmi korlátok miatt, a „kógens” rendészeti outsourcing bemutatására is csak néhány terület: a pénzügyi szektor, a szállítóvállalatok és az információs-technológiai szektor példájának bemutatására vállalkozik az értekezés.

Az első rész harmadik fejezete a digitális és infokommunikációs technológiai ipar szerepvállalásával foglalkozik. A rendészeti feladatellátásban közvetlenül megjelenő cégek mellett szinte áttekinthetetlenek azok a folyamatok, amelyek a polgárok személyes adatainak felhasználásához kapcsolódnak. Az adatbányászat a gazdasági élet minden terén, akár a szórakoztatóiparban vagy az egészségügyben is jelen van. A „Nagy Testvér” mellett sok „Kis Testvér” is fenyegeti a szabadságjogokat. A „biztonságért” már nem csak klasszikus szabadságjogainkat, hanem a magánszféránkat is korlátozni igyekszik az

állami és a magánszektorba kiszervezett biztonsági ipar. A „szabadság kontra biztonság” dilemmája lassacskán a „privacy kontra biztonság” kérdésévé szelődül. És még hozzá mindez egy olyan technológiai és társadalmi környezetben zajlik, ahol a közösségi oldalak fogyasztói-használói – milliárdnyian – egyúttal az üzemeltető által (akár rendészeti célokra is) értékesíthető termékek maguk is. A társadalom információlapúvá válása során ugyanis minden infokommunikációs technológia a társadalmi ellenőrzés, illetve felügyelet és megfigyelés szolgálatába állítható. A harmadik fejezet röviden kitér egy magyar nyelven lényegében ismeretlen interdiszciplináris – a politikatudomány, a jog, az informatika, a szociológia és a filozófia megközelítéseit ötvöző – kutatási irányzat, a megfigyelés társadalmának vizsgálatára irányuló „surveillance studies” bemutatására.

A jelenkor rendszete szorosan összefonódik a digitális és infokommunikációs technológiai ipar fejlődésével és a szférában aktív vállalatok szerepvállalásával. A személyes szabadság korlátozása kapcsán felmerülő klasszikus alapjogi kérdések mellett új elemként jelenik meg a privacy, a magánélet határainak átalakulását érintő problematika. Nemcsak a rendészetben – bár ott is –, hanem a fogyasztói társadalom szinte minden szegmensében jelen van, és áttekinthetetlenné válik az a folyamat, amely a polgárok személyes adatainak, szokásainak felhasználásához kapcsolódik. A mai kor társadalma „felügyelt világ”: a „surveillance”, a megfigyelésen alapuló irányítás társadalma, ahol minden infokommunikációs eszköz magában hordja a megfigyelési célú felhasználás lehetőségét. A társadalomtudományban meg is jelent egy új, a politikatudomány, a jog, az informatika, a szociológia és a filozófia megközelítéseit ötvöző diszciplína (egyések szerint paradigma), a „surveillance studies”, amely világunk valamennyi jelenségét a felügyelet és társadalmi irányítás prizmáján át vizsgálja. Az infokommunikációs társadalom esetében a surveillance már nem elsősorban olyasmit jelent, mint a 18. században Jeremy Bentham által felvázolt Panopticon-börtön, ahol örök – vagy legalábbis potenciálisan jelen lévő örök – figyelnek meg bennünket a fizikai valónkban, hanem a rólunk mesélő adatok összesítése és elemzése elvezet a „dataveillance”-hez, az adatok megfigyelése által megvalósuló társadalmi ellenőrzéshez. Ráadásul, a megfigyelési potenciált hordozó rendszereket adott esetben mi magunk üzemeltetjük – például a több mint egymilliárd felhasználó részvételével működő közösségi oldalak formájában –, így a surveillance „co-veillance”-é, közösen megvalósított ellenőrzéssé válik.

A surveillance studies alapítójának tekinthető David Lyon már a kilencvenes évek első felében megjelentetett egy könyvet „The Electoronic Eye – The Rise of Surveillance Society”² címmel, amelyben surveillance alatt minden olyan személyes adatgyűjtést értett – függetlenül attól, hogy az érintett személy beazonosítására alkalmas-e – amely azután alkalmas a személy befolyásolására vagy irányítására. A megfigyelés társadalma – ahol mindenki potenciális terrorista vagy bűnelkövető – mint jelenség azonban igazából csak 2001. szeptember 11-e után bontakozott ki: a kötelező személyi igazolványok bevezetésével, a zártláncú térfigyelőrendszerek és a vezeték nélküli interneten alapuló lehallgatási technológiák elterjedésével; illetve a félelem, az ellenőrzés, a gyanú és a rejtőzködés hívószavainak megjelenésével. A modernkori terrorizmus ugyanis újfajta biztonsági intézkedéseket – és ellenőrzést – követel, mivel rugalmas, transznacionális, decentralizált hálózatok működésén alapul. A bűnüldözés és bűnmegelőzés, valamint a terrorizmus elleni harc jegyében a felügyeleti technológiák használatában nemcsak mennyiségi, hanem minőségi változás is történt, és a felügyelet-megfigyelés-ellenőrzés új formában vált az emberek életének részévé a totalitárius diktatúrákat már csak hírből ismerő nyugati társadalmakban. (Az új demokráciákban vagy a félautoriter rezsimekben élők számára legfeljebb a technológiai fejlődés jelentett újdonságot.)

A technológiai fejlődés egyébként számos olyan kérdést vet fel, amelyek az alapjogok értelmezésében, egymáshoz képesti viszonyában is jelentkeznek. A privacy, a magánélet védett magjának kontúrjai például igencsak képlékenyek, és a generációs szakadék is nehezíti az eligazodást: a jogszabályokat sokszor olyanok alkotják, illetve a bírósági ítéleteket olyanok hozzák, akik – elsősorban idősebb életkorukból fakadóan – alapvetően eltérő módon és attitűddel használják például a közösségi oldalakat és egyéb internetes fórumokat, mint azok a fiatal polgárok, akiknek paternalista módon meg akarják védeni a magánszféráját; függetlenül attól, hogy az érintettek tartanak-e rá igényt (és ha igen, milyen mértékben).

Az internethez kapcsolható radikális technológiai és életforma-változás során új életviszonyok jöttek létre (például a „Nagy Testvér” mellett megjelent sok, a privátszektorból érkezett „Kis Testvér”, és a kereskedelem vagy éppen a politikai közbeszéd új fórumai nyíltak meg), és ezek változást igényelnek és

² Lyon, David: *The Electoronic Eye. The Rise of Surveillance society.* Minneapolis: University of Minnesota Press, 1994. (A cím magyar fordítása: „Az elektronikus szem – A megfigyelés társadalmának felemelkedése”.)

hívnak életre nemcsak a jogrendszerben általánosságban és konkrét jogintézmények tekintetében, hanem az egyes alkotmányos alapjogok egymáshoz vett viszonyát illetően is. Kétségtelen, hogy a világ alapvetően megváltozott: a kérdés az, hogy ennek milyen alapjogi, alkotmányjogi következményei lesznek. Azt tudjuk, hogy az új világot a korábbinál összehasonlíthatatlanul nagyobb adatforgalom, valamint örökéletűnek tűnő, potenciálisan mindenki számára elérhető adatok felfoghatatlan mennyisége jellemzi. Az emberek védtelenek és kiszolgáltatottak nemcsak az érzékeny adataikhoz hozzáférő – és ezáltal adott esetben beláthatatlan károkat okozó – személyekkel és szervezetekkel szemben, illetve a személyiséglopással vagy a terhes, az emberi méltóságot sértő személyre szabott reklámmal, marketinggel szemben is. Korántsem evidens ugyanakkor az, hogy e radikálisan megváltozott világban egyfajta alkotmányos szuperklauzulaként a személyes adatok védelme tekinthető-e az origónak, és a konkuráló alapjogok közül minden esetben előnyben részesítendő-e. Elvi, jogfilozófiai és politikai vitát kell ugyanis arról folytatni, hogy a technológiai újításoknak megfelelően létrejött új életviszonyok hogyan és mennyiben alakítják – mert nem kérdés, hogy azt teszik – a fennálló alkotmányos alapértékrendszert. Meggyőződésem, hogy a politikai közvéleménynek: a jogalkotóknak, a jogalkalmazóknak és a választópolgároknak közösen kell megválaszolni azokat az alapjogi kérdéseket, amelyeket a hagyományos, pl. a szükségesség-arányosság sémáját követő alkotmányértelmezési módszerrel önmagában nem, vagy csak nagyon nehezen lehet eldönteni.

Külön alfejezetek tárgyalják az alábbi oldalakon az adatbányászat fogalmát, valamint annak rendészeti hasznosíthatóságát és összefüggéseit a közéleti nyilvánosság, valamint a profilalkotás intézményeivel, továbbá általánosságban a technikai fejlődés és a hatékonyság relációit.

Az első rész negyedik fejezete a fent tárgyalt jelenségek magyarországi sajátosságait mutatja be. Az első témakör a szabadságkorlátozás és a kirekesztés speciális közép kelet-európai modelljével függ össze: egy olyan társadalomban, ahol például az etnikai előítéletesség széles körben elfogadott és elterjedt attitűd, az előítéletekre épített rendészeti eljárások hatékonynak tekinthetők abban a tekintetben, hogy a (többségi társadalomhoz tartozó) adófizetők végső soron megelégedve és megnyugodva figyelik a kisebbségeket kiemelt figyelemmel „kitüntető”, kifejezetten etnikai ismérvekre alapozott eljárásokat folytató rendőröket – így hatástalannak bizonyulnak a nyugati világ alkotmányos demokráciáiban felvetett legerősebb

érvek, amelyek az ilyen eljárások hatástalanságát hangsúlyozzák. Ugyancsak a régiót jellemző sajátosság az, hogy az etnikai adatok védelmét biztosító szabályok téves értelmezése ellehetetleníti a hatékony fellépést a gyűlöletvezérelt bűncselekmények és a hátrányos megkülönböztetés ellen.

A szerző bemutatja, hogy miben is áll a rasszizmus Murphy-törvénye. A jelenség legeklejtőbb bizonyítéka a rasszista indítatású, gyűlöletvezérelt bűncselekmények elleni fellépés elmaradása, pontosabban a jogi szabályozás sajátosságaira történő hivatkozás. A hazai jogalkotás elmúlt másfél évtizedes tendenciáját vizsgálva a szerző megállapítja, hogy a jogalkotó tett erőfeszítéseket arra vonatkozóan, hogy a szabályozás kövesse a társadalmi viszonyokat, és létrejöjjon a megfelelő jogi környezet a gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépéshez. A bemutatott hiányosságok elsősorban nem a jogalkotás, hanem a jogalkalmazás terén jelentkeznek. Az antidiszkriminációs védelem ellehetetlenülésére fókuszálva a szerző bemutatja, hogy az iskolai szegregáció megszüntetésért indított perek alperesei (az eljárást kezdeményező felperesek szerint diszkriminatív gyakorlatot folytató, perbe fogott szervezetek) hogyan tesznek szinte minden esetben jelentős erőfeszítéseket arra, hogy a jogvita tárgyává a keresetindítás jogát, a keresetesség jogát, a felperes perbeli legitimációját tegyék.

Külön alfejezet foglalkozik a hazai jogfejlesztés lehetséges irányával, ismertetve az adatvédelmi és a kisebbségi ombudsman 2009-ben készített közös jelentését az etnikai adatok kezeléséről, valamint részletesen bemutatva az európai szabályozást. Külön egység foglalkozik az önmeghatározás szabadságával és az etnikai adatok, illetve a percipiált etnicitás kérdésével. A szerző kifejti, hogy a probléma gyökere abban az értelmezésben található, amely szerint az „adat” kifejezés tartalmát tágran kell értelmezni: mindaz a tény, információ, ismeret, amely meghatározott természetes személlyel kapcsolatba hozható, idetartozik. A rasszista indítatású bűncselekmények elkövetői vagy a hátrányos megkülönböztetés különböző tényállásait megvalósítók viszont nem a sértettek szabad identitásválasztása, hanem a saját definícióik alapján határozzák meg, hogy ki a kisebbségi. Ahhoz azonban, hogy rasszista indítatású bűncselekményről beszélhessünk, ki kell alakítani a „faj” ügyészégi vádiratban is operatív fogalmát. Ahhoz, hogy az etnikai hovatartozás valóban védett tulajdonság lehessen, például egy antidiszkriminációs törvényben, ki kell dolgozni az „etnikum” tárgyalótermi definícióját. Ahhoz, hogy a kisebbségek – és nem mások – önkormányzatot hozhassanak létre, meg kell határozni, hogy pontosan kiket érintenek a kisebbségi jogok. A szerző szerint a megoldás az lehet, ha a teljes kisebbségi (nemzetiségi) és antidiszkriminációs joganyag

adatvédelmi harmonizációja mellett a jogalkotó és a jogalkalmazó (az absztrakt definícióalkotás csapdáit elkerülve) funkcionálisan úgy különíti el a jogvédelem és a (kollektív vagy egyéni, kulturális és participációs) kisebbségijog-biztosítás fogalmi keretrendszerét, hogy ezt a kisebbségi-nemzetiségi adatkezelés dimenziójában is megjeleníti. Be kell látni ugyanis, hogy létezik a hátrányos megkülönböztetésnek és a jogsértéseknek egy olyan esetköre, ahol a jogsérelem oka egyértelműen biológiai, azaz külső rasszjegyek alapján történik, és ebben az esetben nem identitásvállalásról beszélünk. A külső észlelésen alapuló, fizikai megjelenéssel összefüggő diszkrimináció vagy a rasszista indíttatású bűncselekmények esetében a jog a kirekesztés ellen lép fel, így a szubjektív identitás (tehát, hogy a sértett az adott kisebbséghez, csoporthoz tartozónak vallja-e magát) nem jut szerephez: ugyanis a külvilág, a környezet által nyújtott kisebbségdefiníció kap szerepet. Az egyszerűség kedvéért nevezhetjük ezt az esetkört „faji diszkriminációnak”. Ettől elkülönülten kell kezelni a kisebbségi jogokhoz kapcsolódó „nemzeti-etnikai” csoportismérveket, ahol már megjelenik a szubjektív identitás fogalma, és a kérdés alapvetően az lesz (és a valós jogvédelem vagy akkomodáció érdekében kell is, hogy legyen), hogy milyen mértékben köthető a kisebbségi jogok gyakorlása nyilatkozathoz, netán objektív kritériumokhoz. A szerző amellettt érvel, hogy a szabályozás ebben a tárgykörben e helyütt is újragondolást igényel – hiszen például a kisebbségi (az új törvény terminológiájában: nemzetiségi) önkormányzati választásokon tapasztalható etnokorrupció (azaz a kisebbségi jogok visszaélészerű gyakorlása) az intézményrendszer kiüresedését, és ezáltal a jogalkotó által célul tűzött jogvédelem és kisebbségi jog-biztosítás meghiúsulását jelenti. Nemzetközi ajánlásokat, alkotmánybíróági határozatokat és jogeseteket vizsgálva a szerző rámutat: a jogalkotó háromféle módon is lehetővé teheti az „etnikai” adatok megjelenését a jogvédelem rendszerében: (i) egyrészt rögzítheti, hogy a vélelmezett nemzeti-etnikai hovatartozásra vonatkozó adat, tehát a külső környezet etnikai klasszifikációja bizonyos esetekben (például ha faji motiváltságú bűncselekmény vagy diszkrimináció áldozatairól van szó) nem minősül érzékeny adatkezelésnek; (ii) másrészt törvényben kifejezetten rendelkezhet az adatkezelésről; (iii) harmadrészt pedig – ugyancsak törvényben – bizonyos kisebbségi jogok igénybevételének feltételeként előírhatja a kötelező hozzájárulást a szenzitív személyes adatok kezeléséhez.

A szerző (önálló alfejezetben kifejtett) megítélése szerint az etnikai profilalkotás és a diszkrimináció elleni hatékony küzdelem érdekében szükséges lenne az etnikai adatgyűjtés legalább anonim formájának bevezetése bizonyos területeken; a szigorú adatvédelmi szabályok mellett végzett, percepcióalapú adatgyűjtés ugyanis nem korlátozza az egyén önrendelkezési szabadságként

felfogott, alkotmányosan védett autonómiáját. Összehasonlító kutatások során annyiban is hasznos a Nagy Testvér jelentette veszélyekről még eleven, közeli tapasztalatokkal rendelkező posztkommunista társadalmak vizsgálata, hogy itt a privacy szélesen értelmezett felfogása a közügyek nyilvános megvitatásának, illetve a demokratikus társadalmakban létfontosságú transzparencia akadályja is lehet. A potenciális konfliktust egy esettanulmány, a bírósági adatok nyilvánosságának hazai és amerikai összehasonlítása szemlélteti.

Az értekezés *második része* egy rendészeti intézkedés – és egy jogvédelmi intézmény – részletes bemutatásával kívánja kontextualizálni, illetve gyakorlati példákkal szemléltetni az első rész általános állításait. Ez a rész indulásként az etnikai profilalkotás elméletét és gyakorlatát mutatja be: azaz egy, a nemzetközi szakirodalomban széles körben tárgyalt rendészeti eljárást, amely a terrorizmus elleni harc retorikai és jogpolitikai környezetében, az adatbányászat technológiai hátterével – illetve a sajátos kelet-európai társadalmi viszonyok között – újabb és értelmezési tartományokkal bővül.

A fejezet tárgyát egy rendészeti eljárás, az elsősorban rendőrségi igazoltatások (továbbá idegenrendészeti, határrendészeti vagy nemzetbiztonsági eljárások) során alkalmazott etnikai profilalkotás, azaz az etnikai ismérvek figyelembevételével kialakított intézkedési forma adja. Az etnikai profilalkotás arra a jelenségre utal, hogy a rendészeti, bűnüldözési vagy egyéb olyan tevékenység során, amikor az eljáró személy hivatalos minőségében, hatósági jogkörében jogosult a megcélzott személyekkel szemben jogilag kötelező intézkedést hozni, akkor az intézkedés alá vonandó személyek meghatározására legalább minimális diszkréció birtokában eljárva úgy kerül sor, hogy a kiválasztásban szerepet játszik az érintett személy etnikai hovatartozása vagy bőrszíne. A fejezet elsősorban a közúti, közterületi rendőrségi intézkedéseket vizsgálja, mert erről a területről rendelkezünk a konceptuális vagy normatív természetű állításokat alátámasztó, módszertanilag megalapozott kutatásokból származó empirikus adatokkal, de a megállapítások értelemszerűen alkalmazhatóak minden, a fogalomnak megfelelő gyakorlatra. Azon túl, hogy a nemzetközi szakirodalom intenzíven foglalkozik a kérdéskörrel, az etnikai profilalkotás kérdése Magyarországon is különösen aktuális. Az etnikai feszültségek kiéleződése ráirányítja a figyelmet a legnagyobb hazai etnikai kisebbség, a romák problémáira, amelyek egyike a büntető igazságszolgáltatás rendszerében jelentkező diszkrimináció.

A terjedelmi keretek miatt az elemzés ugyan szinte kizárólag állami szervek gyakorlatát (és két hazai kutatás eredményét) mutatja be, de élesen felveti az alapjogvédelem horizontális hatályának kérdését is, hiszen a rendőrökkel kapcsolatban felmerülő alkotmányos és rendészeti kérdések például a bevásárlóközpontok, áruházak biztonsági őrre vonatkozóan is hasonlóan relevánsak.

A kisebbségeket érintő közvetlen vagy közvetett diszkrimináció lehet nyilvánvalóan törvénysértő, szándékos magatartás eredménye, de tendenciózusan alkalmazott látszólag jogszerű eljárás következménye is. Ez utóbbi kategóriába tartozik az etnikai profilalkotás, amely, bár az etnikai ismérvek figyelembevételének alkotmányosan megkérdőjelezhető formájára épül, mégsem igényel feltétlenül rasszista vagy xenofób szándékot. A diszkriminatív szándék hiánya azonban nem jelenti az intézkedés jogszerűségét. Az etnikai profilalkotás lényege, hogy az intézkedés a célszemély nemzeti-etnikai-faji attribútumain alapul, nem pedig a hagyományos gyanúkok valamelyikén. Az igazoltatás alapja ezekben az esetekben nem a terhelt viselkedése vagy egy a gyanúsítottira vonatkozó információ, hanem egy predikció – az érintett személy etnikai hovatartozása – alapján valószínűsített, az adott csoport magas kriminalitására alapozott, racionálisnak tűnő feltételezés. A kényszerintézkedés tehát nem az egyénnek felróható (alapos gyanút keltő) magatartáson, hanem aggregált igazoláson alapul. Célja a korlátozottan rendelkezésre álló rendőri erőforrások ésszerű összefüggésrendszerre alapozott hatékony allokációja, hiszen ha például a börtönnépesség többsége roma, a terroristák pedig szinte mindannyian (többségében arab országból származó) iszlám fundamentalisták, az intézkedés alá vontak körének illetően szűkítése látszólag könnyen igazolható.

Az etnikai profilalkotás fogalmának bemutatását és az intézményre vonatkozó nemzetközi ajánlások, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos esetjogának ismertetését követően (egy alfejezet azt a kérdést járja körül, hogy az etnikai profilalkotás módszere összeegyeztethető-e az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikkében foglalt diszkrimináció tilalmával), a fejezet kitér néhány, az etnikai profilalkotással kapcsolatban alapvető konceptuális kérdés elemzésére – különös tekintettel a heurisztikus érvnek nevezett argumentumra, amely a véletlenszerű igazoltatásnak köszönhető elfogásokra vonatkozik –, majd a módszer egyesült államokbeli kialakulását és fejlődését kíséri figyelemmel az 1970-es évektől napjainkig. Külön alfejezet foglalkozik tehát az etnikai

profilalkotás (és az az elleni fellépés) őshazájának tekinthető amerikai joggyakorlat bemutatásával, végül az etnikai profilalkotás magyarországi „sorsának” bemutatására kerül sor. Az etnikai profilalkotás gyakorlatának vizsgálata szűk egy évtizedes múltra tekint vissza Magyarországon: az első kutatásokat e tárgyban az ezredfordulón folytatták. Annak ellenére, hogy az Országos Rendőr-főkapitányság és több helyi kapitányság állománya sokat tett azért, hogy a jelenség kiterjedtségéről, okairól és természetéről a hazai viszonylatban is képet kapjunk, a lefolytatott kutatások következményeit messze nem vonta le sem a szakmai vezetés, sem a jogalkotás. Ezen túlmenően – annak következtében, hogy nincs szisztematikus, adatgyűjtés hazánkban, amely révén folyamatosan mérni lehetne a rendőrségi gyakorlat etnikai aránytalanságát, elemezni lehetne annak okait –, nem áll rendelkezésre kiterjedt empirikus adatbázis az etnikai profilalkotás hazai helyzetével kapcsolatban. Ennek hiányában pedig a jelenség jogszerűségét megkérdőjelező, illetve a jogszerűség határait kijelölő joggyakorlat sem alakulhatott ki. A szerző bemutatja a tárgykörben kialakult szakmai diskurzust és három, a témában folytatott kutatást.

A kriminálpolitika tendenciáit, a hatékonyság eluzív logikájára épített retorikai sajátosságait, ezek társadalmi, alkotmányjogi következményeit, továbbá a kérdés sajátos kelet-európai sajátosságait ismertető első részt követően az értekezés második fejezete a huszonegyedik század rendészetének jellemző, szimbolikusan is tekinthető intézményét, az etnikai profilalkotás gyakorlatát mutatta be. A második rész következtetése az, hogy az etnikai profilalkotás rendkívül ritkán bizonyul hatékony módszernek, ugyanakkor a diszkrimináció egyik formája, amelynek sajátos hátrányos következményei is vannak (teljes etnikai közösségek elidegenítése a rendőrségtől, a többségi és kisebbségi társadalom közötti feszültség növelése stb.). Ezért az igazoltatás, ruházátátvizsgálás és hasonló rendészeti intézkedések során az érintett személyek etnikai hovatartozásának figyelembe vétele csak akkor megengedhető, ha megbízható gyanúsított- vagy bűncselekmény-specifikus információ áll az eljáró hatóság rendelkezésére az elkövető etnikai hovatartozását illetően egy súlyos bűncselekménnyel kapcsolatban. Ezért általánosítás alapján, preventív célú intézkedések során, illetve áldozat nélküli bűncselekmények esetén az etnikai profilalkotás megengedhetetlen. A fejezet tágabb értelmezési keretét az adta, hogy jóllehet a domináns politikai és jogi diskurzus elutasítja a nyíltan rasszista politikát és intézményeket, az erőszakszervezetek által alkalmazott intézményes diszkrimináció továbbra is széles körben elterjedt gyakorlat.

Az értekezés *harmadik része* az etnikai profilalkotás elleni jogi fellépés lehetőségeit az antidiszkriminációs jog fogalmai között értelmezve mutatja be: konkrét hazai jogesetek bemutatásával érvel amellett, hogy az egyenlő bánásmód követelményét – és ezáltal az emberi méltóság védelmét – e jogterület rendkívül hatékonyan, egyfajta jogvédelmi szuperfegyverként biztosíthatja. Amennyiben az antidiszkriminációs jogra mint élő, dinamikusan fejlődő, bővülő fogalmi apparátussal operáló jogterületre tekintünk, a zaklatáshoz hasonló *sui generis* tényállások megalkotásával, de akár a zaklatás tényállásának alkalmazásával a jogvédelem olyan új lehetőségei nyílnak meg, amelyeket alkotmányossági okokból kifolyólag sem a polgári, sem a büntetőjog nem biztosíthat.

A fejezetben elsőként az antidiszkriminációs jog hazai fogalomrendszerének bemutatására kerül sor. Ezt követően egy antidiszkriminációs tényállás, a zaklatás speciális értelmezésére épített jogeset bemutatása következik, ami a gyűlöletbeszéd elleni jogi fellépés új lehetőségét veti fel – tekintetbe véve, hogy erre a büntetőjogi és polgári jogi eljárások egyaránt alkalmatlannak bizonyultak. Végül, egy konkrét hazai jogeset bemutatása szolgál annak szemléltetésére, hogy amennyiben az antidiszkriminációs jogra mint eleven, bővülő fogalmi apparátust használó jogterületre tekintünk, akkor az – akár a meglévő tényállások: a közvetlen diszkrimináció vagy a zaklatás kiterjesztő értelmezésével, akár újabb *sui generis* tényállások megalkotásával – az egyenlő bánásmód követelményét, illetve az emberi méltóság védelmét rendkívül hatékonyan, egyfajta jogvédelmi szuperfegyverként biztosíthatja.

Két hazai legfelsőbb bírósági döntés részletes ismertetésén keresztül a szerző bemutat egy olyan pertaktikát, amely arra irányul, hogy egyes politikusok, állami, önkormányzati vezetők rasszista kijelentéseit a zaklatás fogalma alá vonva, az egyenlő bánásmód megsértése miatti közigazgatási jellegű szankciókkal visszaszorítható legyen a rasszista közbeszéd. E stratégiai perek jelentőségét az adja, hogy, a gyűlöletbeszéd elleni fellépésre az Alkotmánybíróság értelmezése szerint sem a büntetőjog, sem a polgári jog nem alkalmas. A büntetőjog eszközével ugyanis csak az általános normákat és alapjogokat súlyosabban sértő vagy veszélyeztető gyűlöletbeszéd esetében lehet fellépni: az a tény, hogy valamely beszédet különösen sértőnek találunk, még nem igazolhatja annak kriminalizálását – ehhez szükséges lenne a közrendnek, azaz a társadalmi együttélésnek vagy az egyes társadalmi csoportok integritásának közvetlen veszélyeztetése is. A polgári jogi, személyiségi jogi igényérvényesítésnek pedig feltétele, hogy a személyhez

fűződő jogok érvényesítését csak az érintettek kezdeményezzék. Az érintettség feltétele kettős: egyrészt nem indítható eljárás más nevében, illetve az egész csoport nevében; másrészt a sértettként fellépő félnek a kifogásolt beszéd alapján beazonosíthatónak kell lennie. A harmadik bemutatott jogeset egy az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt zajló, egyezséggel zárult eljárás, amelyet egy jogvédő szervezet mint közérdekű igényérvényesítő indított a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság ellen, a rimóci roma lakossággal szemben alkalmazott szelektív, diszkriminatív rendőrségi eljárások kapcsán, és ahol rendőrségi igazoltatási statisztikák és helyszínbírság-nyomtatványok elemzése állt az érvelés középpontjában.

Az értekezésben olvasható interdiszciplináris elemzés ötvözi az alkotmányjog és a rendészettudomány módszereit, valamint esetenként tágabb társadalomtudományi kitekintést is nyújt. Az értekezésben érintett társadalmi jelenségek önmagukban is összetettek, így illuzórikus lenne a könyv zárófejezeteiben általános recepttel szolgálni a megjelenő problémák mindegyikére. Már csak azért is, mert az értekezés értelmezési tartományát kijelölő jog eleve csak parciális válasszal szolgálhat. Igaz, a jognak megvan az a sajátossága, hogy komplex társadalmi, morálfilozófiai kérdésekre is egyszerű, technokrata válaszokkal tud szolgálni. Például, ha a jogalkotó elkötelezi magát az élet kezdetének vagy végét érintő erkölcsi és politikai viták valamelyik álláspontja mellett, az abortusz vagy az eutanázia jogi szabályrendszerét könnyen és gyorsan lehet kodifikálni. Az etnicitás vagy a nemzeti identitás bonyolult összefüggései ugyanilyen egyszerűen operacionalizálhatóak az antidiszkriminációs- vagy a büntetőjog területén. A korábban már felvetett kérdés ugyanakkor a jogi elemzések során is ott lebeg majd: a különböző üzleti érdekek által befolyásolt és alakított technológiai fejlődés nyomán változó életviszonyok változást igényelnek nemcsak a jogrendszerben és a jogintézmények tekintetében, hanem az alkotmányos alapjogok egymáshoz való viszonyára vonatkozóan is. Ahogy a privacy, úgy az állami felelősség és a közvetlen állami feladatellátási kötelezettség fogalma is megváltozik, és az újraértelmezett határok nem illeszkednek egy nagy, átfogó világmagyarázati paradigmába: jogági és intézményi szinten apró lépéseken keresztül alakul át az alkotmányos felfogás. Az értekezés ehhez nyújt adalékot: egy meglévő jogintézmény lehetséges további fejlődési irányának felrajzolásával.

Az értekezés huszonegyedik századi társadalmi kérdéseket mutatott be, három fő területre fókuszálva: a privátszektor szerepvállalására a hagyományosan állami hatáskörbe tartozó területeken; a digitális és infokommunikációs

technológiára épített „megfigyelés társadalmának” sajátosságaira; valamint a biztonság fogalma köré szervezett társadalom- és jogpolitikai retorika sajátosságaira (különös tekintettel a hazánkhoz hasonló új demokráciák jellegzetességeire koncentrálva).

Az általános kérdések szemléltetésére egy olyan rendészeti intézkedés részletes bemutatását választotta, amely sok szempontból emblemikus jelensége korunknak: példa arra, hogy még ha a domináns politikai és jogi diskurzus széles körben el is ismer alkotmányos jogokat, például garantálja a magánszféra védelmét, vagy elutasítja a rasszizmus megnyilvánulásait, az állami erőszakszervezetek – vagy éppen a privátszektor biztonsági cégei – által alkalmazott gyakorlat mégis eredményezheti a szabadságjogok kiterjedt korlátozását vagy az intézményes diszkrimináció széles körű jelenlétét.

Az értekezés elemzésének középpontjában végső soron a személyes méltóság állt, az utolsó fejezetek pedig azt sugallják, hogy a méltóság védelmét az antidiszkriminációs jog – megfelelő jogalkotói és jogalkalmazói hozzáállás, attitűd és mentalitás mellett – hatékonyan biztosíthatja. Az értekezés azért oszcillált az esetenként részletekbe menő jogesetleírások, esettanulmányok, valamint a nagy ívű, általános eszmefuttatások között, mert mindvégig érzékeltetni kívántam, hogy a jog a maga technokrata beágyazottságával minden élethelyzet megoldására képes adekvát, de legalábbis operatív válaszokat adni, ugyanakkor a könyvben felvetett kérdések kapcsán kiterjedt társadalmi vitára is szükség van. A technológiai változások és az új életviszonyok ugyanis nem hagyják érintetlenül az alkotmányos értékrendszert sem, és hiba lenne a jogalkalmazókat instrukciók, de legalábbis erkölcsi-intellektuális muníció nélkül hagyni – például annak eldöntésekor, hogy például hol is áll a privacy az alkotmányos értékhierarchiában.

dc_501_12
FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Aizenman, N.C.: New High in U.S. Prison Numbers Growth Attributed To More Stringent Sentencing Laws. *The Washington Post*, February 29, 2008.

Pap András László: Sorozatgyilkosok nyomában: Ted Bundy. *Belügyi Szemle* 59, 2011/11, 118–135.

Pap András László: Vallomások vezérszóra: nyomozási fiaskó az arizonai buddhista szentélybeli tömeggyilkosság ügyében. *Belügyi Szemle* 58, 2010/11, 114–129.

Achelpöhler, Wilhelm – Niehaus Dr, Holger: Data Screening as a Means of Preventing Islamist Terrorist Attacks on Germany. *German Law Journal* 5, 2004/5, 495–513.

ACLU of Georgia: Terror and Isolation in Cobb: How Unchecked Police Power Under 287(g) Has Torn Families Apart and Threatened Public Safety., October, 2009.

ACLU of Georgia: The Persistence of Racial Profiling in Gwinnett Time for Accountability, Transparency, and an End to 287(g)., March 2010.

ACLU of Northern California: Rodriguez v. CHP. February 27, 2003.

ACLU of Southern California: Racial Profiling & The LAPD: A Study of Racially Disparate Outcomes in the Los Angeles Police Department. October, 2008.

ACLU: Attacks Racial Profiling With Ad Citing Dr. King and Charles Manson. June 26, 2000.

ACLU: Fight Hate Speech With More Speech, <http://www.aclu.org/organization-news-and-highlights/aclu-fight-hate-speech-more-speech>

ACLU: Sanctioned Bias: Racial Profiling Since 9/11, ACLU, Febr 2004.

Adatvédelmi Biztos Irodája: Információszabadság napja 2010: „Adatvédelem kontra adatnyilvánosság – új egyensúly?” 2010. szeptember 7.
http://abi.atlatszo.hu/index.php?menu=0/Sajtokozlemenyek&dok=20100907_ABI_1

Adatvédelmi Biztos Irodája: Személyes adatot rögzít a lézernyomtató? – az adatvédelmi biztos európai álláspontot javasol. 2008. december 8.
http://abi.atlatszo.hu/index201.php?menu=sajtkozl2008&dok=20081208_ABI_1

Addicott, Jeffrey F.: Contractors on the „battlefield”: Providing adequate protection, anti-terrorism training, and personnel recovery from civilian contractors accompanying the military in combat and contingency operations. *Houston Journal of International Law*, Spring 2006.

Addressing Ethnic Profilling by the Police. New York: Open Society Institute, 2009.

Administrative Office of the United States Courts: Annual Report of the Director, 2005.

Allport, Gordon W.: *Az előítélet.*, Budapest: Osiris, 1999.

Amnesty International Magyarország, Háttér Társaság a Melegekért, Magyar Helsinki Bizottság, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, Társaság a Szabadságjogokért: Javaslatok az új büntető törvénykönyv gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó szabályozására, 2012. március 6.

Amnesty International Magyarország, Háttér Társaság a Melegekért, Magyar Helsinki Bizottság, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, Társaság a Szabadságjogokért: Javaslatok az új büntető törvénykönyv gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó szabályozására – e javaslatcsomag az Országgyűléshez benyújtott T/6958 sz. törvényjavaslat vonatkozásában készült, 2012. május 3.

Amnesty International: France: *Breaches of the Law Cannot Be Solved by Breaking the Law*. 22 November 2005.

Amnesty International: Spain: *Crisis of identity – Race-related Torture and Ill-treatment by State Agents*. April 16, 2002. EUR 41/001/2002.

Anderson, David A.: The Aggregate Burden of Crime. *Journal of Law & Economic* 42, 1999. 2.

Anderson, Jenny: Private schools mine parent's data, and wallets. *The New York Times*, May 26, 2012.

AP: Clicking 'like' on Facebook is not protected speech, judge riles. *The New York Times*, May 5, 2012.

Archibold, Randal C.: Arizona Enacts Stringent Law on Immigration. *The New York Times*, April 23, 2010.

Ayres, Ian: Racial profiling in L.A.: the numbers don't lie. *The Los Angeles Times*, October 23, 2008.

Aziz, Sahar: The laws providing material support to terrorist organizations: Erosion of constitutional rights or a legitimate tool for preventing terrorism? *Texas Journal on Civil Liberties and Civil Rights*, Winter 2003.

Backman, Christel: Vocabularies of motive in legislating right of access to criminal records in Sweden (Doctoral Thesis). University of Gothenburg. Faculty of Social Sciences, 2012.

Baker, Al: New York police release data showing rise in number of stops on streets. *The New York Times*, May 12, 2012.

Baker, Al: Sharply critical of police, judge widens stop-and-frisk suit. *The New York Times*, May 16, 2012.

Ball, Kirsite – Kevin Haggerty – David Lyon: Routledge handbook of surveillance studies. Abingdon, Oxon, New York: Routledge, 2012.

Balogh Lídia – Kádár András Kristóf – Majtényi Balázs – Pap András László: *Antidiszkrimináció és esélyegyenlőségi alapismeretek* (Föld-Rész Könyvek). Budapest: L'Harmattan, 2010.

Balogh Lídia – Pap András László: A homofób és transzfób indíttatású gyűlölet-bűncselekmények előfordulása, valamint a jogi fellépés keretei Magyarországon. In Takács Judit (szerk.): *Homofóbia Magyarországon*. Budapest, L'Harmattan, 2011, 128–139.

Balogh Lídia: Etnikai adatok kezelése a magyarországi sajtóban. *Föld-rész* 2. 2009, 3–4, 81–91.

Balogi Anna – Pap András László – Simonovits Bori – Vargha Lili: *Vélemények és tapasztalatok a magyar rendőrség igazoltatási gyakorlatáról*. TÁRKI, 2006. március.

Bancroft, Angus: *Roma and Gypsy Travellers in Europe. Modernity, Race, Space and Exclusion* (Research in Migration and Ethnic Relations Series). Ashgate, 2005.

Banger, Ryan L.: When Airlines Profile Based on Race: Are Claims Brought Against Airlines Under State Anti-Discrimination Laws Preempted by the Airline Deregulation Act? *Journal of Air Law and Commerce*, Fall 2003.

Banks, Richard: Beyond Profiling: Race, Policing and the Drug War. *Stanford University Law Review* 56, December 2003.

Banks, Richard: Race-Based Suspect Selection and Colorblind Equal Protection Doctrine and Discours. *UCLA Law Review*, June 2001.

Banks, Richard: Racial profiling and antiterrorism efforts. *Cornell Law Review*, July 2004.

Barrett, Lisa Feldman – Janet K. Swim: *Appraisals of Prejudice and Discrimination*. In Janet K. Swim & Charles Stangor (eds.) *Prejudice: The Target's Perspective*. Academic Press, 1998.

Bass László: Egy év – szociális problémák változásai egy hátrányos helyzetű kistérségben. *Esély*, 2006/4, 21–47.

Bayer Judit: A közélet és a közszereplés fogalmának változásai a webes társadalomban. *Médiakutató*, 2005/3.

Baynes, Leonard: Racial Profiling, September 11th and the Media. A Critical Race Theory Analysis. *Virginia Sports and Entertainment Law Journal*, Winter 2002.

BBC: Internet access is 'a fundamental right'. *BBC News*, 8 March 2010.

Beck, Adrian – Broadhurst, Kate: Policing the Community: The Impact of National Identity Cards in the European Union. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 1998. 423–425.

Beke-Martos Judit – Pap András László: Népszámlálás és etnikai adatok a tengeren innen és túl. *Föld-rész.* 2, 2009/3–4, 119–134.

Bencze Mátyás: Díszítőelem, álcázó háló vagy tartóoszlop. A büntetőbírói gyakorlat és az alkotmány. *Fundamentum*, 2007/3. 16–17.

Bernstein, Richard: German High Court Blocks Qaeda Suspect's Extradition. *The New York Times*, July 19, 2005.

Berube, Alan –Elizabeth Deakin –Steven Raphael: Socioeconomic Differences in Household Automobile Ownership Rates: Implications for Evacuation Policy. In: John Quigley – Larry Rosenthal: *Risking house and home: Disaster, cities, public policy*. Berkeley, California: Berkeley Public Policy Press, Institute of Government Studies Publications, 2006.

Bihary László – Farkas Lilla Kádár András Kristóf – Kárpáti József: *Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény magyarázata*. Budapest: Másság Alapítvány, 2006.

Bloss, William: Escalating U.S. police surveillance after 9/11: an Examination of causes and effects. *Surveillance and Society*, 2007/3.

Bódig Mátyás – Györfi Tamás: *A mérsékelt állam eszméje és elemei II*. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2002.

Borbíró Andrea: „Three Strikes and You’re Out!” Magyarországon – kriminálpolitikai racionalitás vagy szimbolikus jogalkotás? *Acta Facultatis Politico-Juridicae Universitatis Budapestiensis* 45. 2008.

Borbíró Andrea: *Kriminálpolitikai és bűnmegelőzés a késő-modernitásban. A veszélyességi szemlélet feltámadása: a kockázati logika*. Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2011.

Bou-Habib, Paul: Racial Profiling and Background Injustice. *Journal of Ethics* 15, 2011, 39–43.

Bou-Habib, Paul: Security, Profiling, and Equality. *Ethical Theory and Moral Practice*. 11, 2008/2. 149–164.

Bowling, Benjamin – Coretta, Phillips: Disproportionate and Discriminatory: Reviewing the Evidence on Police Stop and Search. *Modern Law Review* 70, 2007/6.

Bowling, Benjamin – Phillips, Coretta – Campbell, Alexandra – Docking, Maria: *Policing and Human Rights: Eliminating Discrimination, Xenophobia, Intolerance and the Abuse of Power from Police Work, Identities. Conflict and Cohesion Programme*. United Nations Research Institute for Social Development, May 30, 2004.

Braber, Liam B: Korematsu’s Ghost: A Post-September 11th Analysis of Race and National Security. *Villanova Law Review*, 2002.

Braiker, Brian: Living in the Clouds. Is computer software becoming obsolete? *Newsweek Web Exclusive*, June 10, 2008. <http://www.newsweek.com/id/140864>.

Brandl, Steven: Back to the future: The implications of September 11, 2001 on law enforcement practice and policy. *Ohio State Journal of Criminal Law* 1, Fall, 2003/1, 133–154.

Broder, John – James Rosen: Shootings by Blackwater exceed other firms in Iraq. *The New York Times*, September 27, 2007.

Broder, John M.: Chief of Blackwater defends his employees. *The New York Times*, October 3, 2007.

Bronner, Ethan: Judge in Alabama Halts Private Probation. *The New York Times*, July 13, 2012.

Brown, Robert L.: Just a Matter of Time? Video Cameras at the United States Supreme Court and the State Supreme Courts. *Journal of Appellate Practice and Process*, Spring 2007.

Buerger, Michael – Amy Farrell: The evidence of racial profiling: interpreting documented and unofficial sources. *Police Quarterly* 5, September 2002/3.

Bygrave, Lee A.: „Minding the machine”: Article 15 of the EC Data Protection Directive and Automated Profiling. *Computer Law & Security Report*, 2001. 17. 17–24.

Cano, Ignácio: *Racial Bias in Lethal Police Action in Brazil*. Mimeo, 2000.

Cardwell, Diane: Private Businesses Fight Federal Prisons for Contracts. *The New York Times*, March 14, 2012.

Carney, Heather: Prosecuting the lawless: Human rights abuses and private military firms. *George Washington Law Review*, February, 2006.

Cashmore, Ellis: The experiences of ethnic minority police officers in Britain: underrecruitment and racial profiling in a performance culture. *Ethnic and Racial Studies* 24, July, 2001/4. 642–659.

Cate, Fred H. – Fields, D. Annette – McBain, James K.: The Right to Privacy and the Public's Right to Know: The 'Central Purpose' of the Freedom of Information Act. *Admin. Law Review* 46, 1994.

Cate, Fred H.: Government data mining: the need for a legal framework. *Harvard Civil Rights-Civil Liberties Law Review* 43, Summer 2008, 435–489.

Caughey, Michael: Keeping Attorneys from Trashing Identities: Malpractice As Backstop Protection for Clients Under the United States Judicial Conference's Policy on Electronic Court Records. *Washington Law Review* 79, 2004.

CERD General Recommendation XXX on discrimination against non citizens, CERD A/59/18 (2004).

CERD General recommendation XXXI on the prevention of racial discrimination in the administration and functioning of the criminal justice system. CERD, A/60/18 (2005).

CERD: Concluding Observations: Canada, UN. Doc. CERD C/61/CO/3, 338. § (2002).

Ceyhan, Ayse: Technologization of security: Management of uncertainty and risk in the age of Biometrics. *Surveillance and Society* 5, 2008/2.

Chadee, Derek – Austen, Liz – Ditton, Jason: The Relationship Between Likelihood and Fear of Criminal Victimization. *British Journal of Criminology*, January 2007. 133–135.

Chen, David W. – Patrick McGeehan: Social media rules limit New York student-teacher contact. *The New York Times*, May 1, 2012.

Chenumolu, Sireesha: Revamping international securities laws to break the financial infrastructure of global terrorism. *Georgia Journal of International Corporate Law*, Winter 2003.

Chesney, Robert: Civil Liberties and the Terrorism Prevention Paradigm: The Guilt by Association Critique. *Michigan Law Review*, May 2003.

Chowdhury, Sujit: Protecting Equality in the Face of Terror: Ethnic and Racial Profiling and s.15 of the Charter. In R. J. Daniels – P. Macklem – K. Roach (eds.): *The Security of Freedom: Essays on Canada's Anti-Terrorism Bill*. Toronto: University of Toronto Press, 2002.

Coffey, Melissa G., Note, Administrative Inconvenience and the Media's Right to Copy Judicial Records. *Boston College Law Review* 44, 2003.

Cohen, Noam: Professor Makes the case that Google is a publisher. *The New York Times*, May 20, 2012.

Cole, David – Dempsey James: *Terrorism and the constitution: Sacrificing civil liberties in the name of national security*. New York: The New Press, 2002.

Cole, David – Lambert, John: The Fallacy of Racial profiling. *The New York Times*, May 13, 2001.

Cole, David: *Enemy Aliens: Double Standards and constitutional freedoms in the war on terrorism*. New York: The New Press, 2003.

Cole, David: Judging The Next Emergency: Judicial Review And Individual Rights in Time of Crisis. *Michigan Law Review*, August 2003.

Cole, David: Secrecy, guilt by association, and the terrorist profil. *Journal of Law and Religion*, 2000–2001.

Cole, David: The New McCarthyism: Repeating History in the War on Terrorism. *Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review*, Winter 2003.

Cole, David: Turning the corner on mass incarceration. *Ohio State Journal of Criminal Law* 27, 2011, 38 n, 64.

Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians: *Personal Justice Denied. Report of the Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians*. Washington, D.C., December 1982.

Council of Europe Parliamentary Assembly: Recommendation 1735 (2006) on the of „nation”.

Council of the European Union: Council Recommendation of 28 November, 2002 on the development of terrorist profiles.

Council of the European Union: Recommendation Rec(2001)10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics.

Craddock, Lucy – McCullagh, Adrian: Identifying the identity thief: Is it time for a (smart) Australia card? *International Journal of Law and Information Technology*, Summer 2008.

Crimm, Nina: High alert: the government's war on the financing of terrorism and implications for donors, domestic charitable organizations, and global philanthropy. *William and Mary Law Review*, March 2004.

Cuéllar, Mariano-Florentino: Choosing Anti-Terror Targets by National Origin and Race. *Harvard Latino Law Review*, Spring 2003.

Csányi Klára (szerk.): *Rendőrök és romák. Szertelen módszerek. Szöveggyűjtemény a kisebbségi ügyek rendőrségi kezelésének tanulmányozásához*. Budapest: COLPI, 1997.

Csik Rita: A gyártók kötelesek tájékoztatni a vevőket, ha termékeik jelentenek a szokásainkról – Hogyan harcoljunk a spyware-ek ellen. *Népszava*, 2005. november 7.

Csorba József – Zádori Zsolt – Farkas Lilla – Loss Sándor – Lőrincz Veronika: A törvény előtti egyenlőség elve a büntetőeljárásban. Egy kutatás problematikája. *Fundamentum*, 2002/1. 125–136.

Danka Anita: Rossz helyen lenni rossz időben, avagy mit üzennek a gyűlölet-bűncselekmények? *Föld-rész* 2, 2009, 3–4, 92–96.

Davies, Sharon: Reflections on the Criminal Justice System after September 11. 2001. *Ohio State Journal of Criminal Law*, Fall 2003.

De Schutter, Oliver – Ringelheim, Julie: *Ethnic Monitoring – The Processing of Racial and Ethnic Data in Anti-Discrimination Policies: Reconciling the Promotion of Equality with Privacy Rights*. Bruylant, 2010.

De Wet, Erika – Nollkaemper, Andre (eds.): *Review of the Security Council by Member States*. Intersentia, 2003.

Deadman, Bill: *Minority drivers, traffic tickets, and searches. Boston Globe Special Report, Speed Trap: Who Gets a Ticket, Who Gets a Break?* 2003.

Delsol, Rebekah – Shiner, Michael: Regulating Stop and Search: A Challenge for Police and Community Relations in England and Wales. *Critical Criminology* 14, 2006/3, 241–263.

Dinant, Jean-Marc – Lazaro, Christophe – Poulet, Yves – Lefever, Nathalie – Rouvroy, Antoinette: *Application of Convention 108 to the profiling mechanism.* <http://www.statewatch.org/news/2008/aug/coe-profiling-paper.pdf>

Dinók Henriett – Pap András László: A gyűlölet-bűncselekmények szabályozásának kérdései az új Btk-ban. *Fundamentum* (megjelenés alatt).

Dodd, Vikram: Police forces cease recording race of people they stop. *The Guardian*, September 22, 2011.

Dolan, Paul – Peasgood, Tessa: Estimating the Economic and Social Costs of the Fear of Crime. *British Journal of Criminology*, January, 2007, 123–124.

Dolnick, Sam: As Escapees Stream Out, a Penal Business Thrives. *The New York Times*, June 16, 2012.

Dolovich, Sharon: State punishment and private prisons. *Duke Law Review*, December 2005.

Dowd, Maureen: Sinking in a swamp full of Blackwater. *The New York Times*, October 3, 2007.

Dulude, Nicole J.: Unlocking America's Courthouse Doors: Restoring a Presumption of First Amendment Access as a Means Of Reviving Public Faith in the Judiciary. *Roger Williams University Law Review*, Fall 2005.

Durose, Matthew R. – Erica L. Smith: *Characteristics of Drivers Stopped By Police.* 2002. Bureau of Justice Statistics, June 1, 2006.

Duvall, Misti: Evidence of Ethnic Profiling in Selected European Countries, Justice Initiatives. *Open Society Justice Initiatives*, June 2005.

Dworkin, Ronald: Szabadság, egyenlőség, közösség. 2000 [Kétezer] 5, 1993/3, 9–19.

Dworkin, Ronald: What rights do we have? In: *Taking rights seriously*. Cambridge: Harvard University Press, 1977. 266–278.

Eastburg, Rory: Mikva to lawyers: Think twice before sealing documents, *Reporters Committee for Freedom of the Press*, July 31, 2009.

Eberle, E. J.: The Right to Informational-Self. Determination. *Utah Law Review*, 2001, 965–1016.

Eckholm, Erik: Private snoops find GPS trail legal to follow. *The New York Times*, January 28, 2012.

ECRI General Policy Recommendation N° 1 on combating racism, xenophobia, antisemitism and intolerance. European Commission against Racism and Intolerance, doc.no. CRI(96)43rev. Strasbourg: COE, 4 October 1996.

ECRI General Policy Recommendation N° 11 on combating racism and racial discrimination in policing. European Commission against Racism and Intolerance, doc.no. CRI(2007)39. Strasbourg: COE, 4 October 2007.

ECRI General Policy Recommendation N° 8 on combating racism while fighting terrorism. European Commission against Racism and Intolerance, doc.no. CRI(2004)26. Strasbourg: COE, 8 June 2004.

ECRI Report on Hungary (fourth monitoring cycle), adopted on 20 June 2008. European Commission against Racism and Intolerance, doc.no. CRI(2009)3. Strasbourg : COE, 24 February 2009.

ECRI Second Report on France, adopted on 10 December 1999. European Commission against Racism and Intolerance, doc.no. CRI (2000) 31. Strasbourg: COE, 27 June 2000.

Eligon, John: Taking on police tactic, critics hit racial divide. *The New York Times*, March 22, 2012.

Elmann, Stephen: Racial profiling and terrorism. *New York Law School Journal of Human Rights*, 2003.

Energia Kontroll Program: Nyilvánosak a paksi szerződések, 2011. június 9, <http://energiakontrollprogram.hu/hir/nyilvanosak-a-paksi-szerzodesek>

Engel, R. – Calnon, J.: Comparing Benchmark Methodologies for Police-Citizen Contacts: Traffic Stop Data Collection For Pennsylvania State Police. *Police Quarterly* 7, March 2004/1.

Engle, Karen: Construcing good aliens and good citizens: Legitimizing the war on terror(ism). *University of Colorado Law Review*, Winter 2004.

ENSZ: A fogyatékossgal élők jogairól szóló egyezmény (Convention on the Rights of Persons with Disabilities). G.A. Res. 61/106, Annex I, U.N. GAOR, 61st Sess., Supp. No. 49, at 65, U.N. Doc. A/61/49 (2006).

ENSZ: A nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women), U.N.T.S. Vol. 1249, 1979, 13.

ENSZ: Egyezmény a gyermek jogairól (Convention on the Rights of the Child), U.N.T.S. No. 27531, Vol. 1577, 1990, 44.

ENSZ: Nemzetközi egyezmény a faji alapú hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination), U.N.T.S. No. 9464, Vol. 660, 1969, 212.

ENSZ: Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (International Covenant on Civil and Political Rights), U.N.T.S. No. 14668, Vol. 999, 1966, 176.

Eötvös Károly Intézet: *Romatámogatások és jogosultságok egyéni követésének lehetőségei*. Budapest: EKINT, 2006.

ERRC: „Law is Key But Attitudes Are Just As Important” Interview with Dr Jenő Kaltenbach. *Roma Rights – Quarterly Journal Of The European Roma Rights Centre*, 2007/3, 77–87.

Erskine, Daniel H., Esq.: An Analysis of the Legality of Television Cameras Broadcasting Juror Deliberations in a Criminal Case. *Akron Law Review*, 2006.

EU Network of Independent Experts on Fundamental Rights: *Ethnic profiling*. December, 2006.

Európa Tanács Európa Tanács Keretegyezmény a nemzeti kisebbségek védelméről (Council of Europe Framework Convention for the Protection of National Minorities, ETS No. 157, Strasbourg, 1. II. 1995.

Európa Tanács: Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms), E.T.S. No. 005, Rome, 4. XI. 1950.

Európai Közösségek Bizottsága: A Bizottság Jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv alkalmazásáról. Brüsszel, 30.10.2006. COM(2006) 643 végleges.

Európai Roma Jogok Központja: Fenntartott érdektelenség: Roma gyermekek a magyar gyermekvédelmi rendszerben.. ERRC, 2007.

European Commission: *Equality and non-discrimination in an enlarged European Union*. 2004.

European Commission: Evaluation report on the Data Retention Directive (Directive 2006/24/EC), Report from the Commission to the Council and the European Parliament, Brussels, 18.4.2011, (COM(2011).

European Roma Rights Center: *Profession: Prisoner, Roma in Detention in Bulgaria*. 1997.

Fábián Zoltán – Sik Endre: Előítéletesség és tekintélyelvűség. In Andorka Rudolf, Kolosi Tamás, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport*. 1996. Budapest: TÁRKI, Századvég, 1996, 381–413.

Farkas Lilla – Kézdi Gábor – Loss Sándor – Zádori Zsolt: A rendőrség etnikai profilalkotásának mai gyakorlata. *Belügyi Szemle* 50, 2002/3.

FBI: A Byte Out of History: The Beltway Snipers, Part 1. The Federal Bureau of Investigation, October 2007,
http://www.fbi.gov/news/stories/2007/october/snipers_102207

Ferrari, Erich: Deep Freeze: Islamic charities and the financial war on terror. *St. Mary's Law Review on Minority Issues*, Spring 2005.

Finszter Géza: Magánvállalkozások a biztonságért. *Belügyi Szemle* 46, 1998/12.

Fisher, James: What price does society have to pay for security? A look at the aviation watch lists. *Willamette Law Review*, Spring 2008.

Fleschert, Miranda: Nevada first lady wants divorce proceedings made public. *Reporters Committee for Freedom of the Press*, May 30, 2008.

Fliegauf Gergely – Ránki Sára: *Fogva tartott gondolatok, börtönártalmak*. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2007.

Floyd, Chris: Lost Liberty Blues, Prisons, Profits and the Banality of Evil. *Counterpunch*, March 12, 2009.

Fox, Jon: You Can Register to Vote on Facebook in Washington. Is registering to vote on Facebook a gimmick or game-changer?, July 20, 2012,
<http://www.ign.com/articles/2012/07/20/you-can-register-to-vote-on-facebook-in-washington>

Frederickson, Darin D. – Siljander, Raymond P.: *Racial Profiling: Eliminating the Confusion Between Racial and Criminal Profiling and Clarifying What Constitutes Unfair Discrimination and Persecution*. Charles C. Thomas Pub Ltd, 2002.

Frieden, Terry: Panel OKs bill to televise open Supreme Court sessions. *CNN*, December 6, 2007.

Frosch, Dan: Venting Online, Consumers Can Find Themselves in Court. *The New York Times*, May 31, 2010.

Gabbidon, Shaun L. – Marzette, Lakiesha N. – Peterson, Steven A: Racial Profiling and the Courts. An Empirical Analysis of Federal Litigation, 1991 to 2006. *Journal of Contemporary Criminal Justice* 23, 2007.

Gammeltoft, Thomas-Hansen: Can Privatization Kill? *The New York Times*, April 1, 2012.

Gárdos-Orosz Fruzsina: Nemzetközi standardok és magyar kísérletek a gyűlöletbeszéd büntetőjogon túli szabályozására. *Föld-rész* 2, 2009, 3–4, 135–146.

Gellér Balázs – Hollán Miklós – Kiss Norbert: *A büntető törvénykönyv magyarázata*. Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2008.

Glovel, Karen S.: Police Discourse on racial Profiling. *Journal of Contemporary Criminal Justice* 23, 2007.

Goldston, James: *Ethnic Profiling and Counter-Terrorism: Trends, Dangers and Alternatives* (paper presented to the Anti-Racism and Diversity Intergroup, European Parliament), June 2006.

Goldston, James: Toward a Europe Without Ethnic Profiling in Justice Initiatives. In: *Ethnic Profiling by Police in Europe*. Open Society Justice Initiatives, 2005.

Goode, Erica – Schwartz, John: Police Lineups Start to Face Fact: Eyes Can Lie. *The New York Times*, August 28, 2011.

Gouvin, Eric: Bringing Out the Big Guns: The USA Patriot Act, Money Laundering, and the War on Terrorism. *Baylor Law Review*, Fall 975, 2003.

Green, David A.: Public opinion versus public judgment about crime. Correcting the ‘Comedy of Errors’. *British Journal of Criminology*, January 2006, 138–139.

Gross, Samuel R. – Livingston, Debra: Racial Profiling Under Attack. *Columbia Law Review*, June 2002.

Gutwirth, Serge – Yves Pouillet – Paul de Hert – Roland Leenes: *Computers, privacy and data protection: an element of choice*. Dordrecht, Heidelberg New York, London New York: Springer, 2011.

Györfi Tamás – M. Tóth Balázs: „70/A. § [A diszkrimináció tilalma]”. In Jakab András (szerk.): *Az Alkotmány kommentárja*. Budapest: Századvég, 2009. 109–122. bek.

Hablicsek László – Gyenei Márta – Kemény István: Kísérleti számítások a roma lakosság területi jellemzőinek alakulására és 2021-ig történő előrebecslésére. *Demográfia*, 2007/1. 7–54.

Hadjimatheou, Katerina: *Ethnic Profiling in Counter-Terrorism: Justice in Practice*. University of Essex, 2009.

Harcourt, Bernard: Rethinking Racial Profiling: A Critique of the Economics, Civil Liberties, and Constitutional Literature, and of Criminal Profiling More Generally. *University of Chicago Law Review*, Fall 2004.

Harris, David A.: *Driving While Black: Racial Profiling on Our Nation's Highways*. American Civil Liberties Union Special Report, June 1999.

Harris, David A.: New Risks; New Tactics: An Assessment of the Re-Assessment of Racial Profiling in the Wake of September 11, 2001. *Utah Law Review*, 2004.

Harris, David A.: *Profiles in Injustice. Why Racial Profiling Cannot Work*. New York: The New Press, 2002.

Harris, David A.: Racial profiling revisited: „Just common sense” in the fight against terror? *Criminal Justice*, Summer 2002.

Harris, David A.: The Stories, the Statistics, and the Law: Why „Driving While Black” Matters. *Minnesota Law Review* 84, 1999/2, 265–325.

Harris, David A.: Using Race as a Factor in Assessing the Reasonableness of Fourth Amendment Activity: Description Yes; Prediction, No. *Mississippi Law Journal Special Edition*, 2003.

Harris, O'Boyle – Warbrick: *Law of the European Convention on Human Rights*. Oxford University Press, 2009 (2nd Edition).

Hayes, Ben: *A Failure to regulate: Data protection and Ethnic Profiling in the Police Sector in Europe*. Justice Initiatives, Open Society Justice Initiative, June 2005.

Healthcare Registration: Medical identity theft. *Healthcare Registration* 17, No. 9, June 2008, 1. 9.

Healy, Nicole: The impact of septemeb 11th on anti-money laundering efforts, and european union and commonwealth gatekkepr initiatives. *International Lawyer*, Summer 2002.

Helmick, D. O.: Public Contact Demographic Data Summary, California Highway Patrol, July 2001.

Herbert, Bob: In America; Breathing While Black. *The New York Times*, November 4, 1999.

Huffingtin Post/AP: Police Officers' Sexting Case Headed to Supreme Court. Huffington Post, 19 June, 2010.

Huszár László: Roma fogvatartottak a büntetés-végrehajtásban. *Belügyi Szemle*, 1999/7–8., 130–145.

HVG.hu: Nem lát el közfeladatot a Paksi Atomerőmű – a TASZ szerint abszurd az ítélet. *HVG.hu*, 2011. február 8.

ILO: Equality at Work: Tackling the Challenges – Global Report under the Follow-up to the ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work, International Labour Conference, 96th Session. Geneva, 2007.

Index: Az ügyészségen már olvasták Budai beadványát Juhász Ferencről. *Index*, 2011. február 21.

Ingram, Dwight John: Racial and Ethnic Profiling. *Thurgood Marshall Law Review* 55, 2003 Fall.

Inman, Mary L. – Baron, Robert S.: Influence of Prototypes on Perceptions of Prejudice. *Journal of Personality & Social Psychology* 70, 1996.

Inman, Mary L. – Huerta, Jennifer Huerta – Oh, Sie: Perceiving Discrimination: The Role of Prototypes and Norm Violation. *Soc. Cognition* 16, 418. (1998).

Ivány Borbála – Pap András László: Rendőri etnikai profilalkotás az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt. *Fundamentum* (megjelenés alatt).

Ivány Borbála: Minősíthetetlen szigorúság. *Szuverén*, 2012. július 27.

Jacobs, Lesley: *Pursuing Equal Opportunities: The Theory and Practice of Egalitarian Justice*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Jacoby, Nicole: The Decision of the Bundesverfassungsgericht of April 12, 2005 Concerning Police Use of Global Position Systems as a Surveillance Tool. *German Law Journal* 6, 2005/7, 1085–1092.

Jones, A. – Singer, L.: Statistics on Race and the Criminal Justice System – 2006/7. London: Ministry of Justice. 2008.

Joo, Thomas W.: Presumed Disloyal: Executive Power, Judicial Deference, and the Construction of Race Before and After September 11. *Columbia Human Rights Law Review*, Fall 2002.

Jóri András – Zombor Ferenc: Nyilván tartanak. *Fundamentum*, 1998/1–2.

Kádár András Kristóf – Körner Júlia – Moldova Zsófia – Tóth Balázs: *Szigorúan ellenőrzött iratok. A magyar igazoltatási gyakorlat hatékonyságáról és etnikai aspektusairól – Kutatási jelentés*. Magyar Helsinki Bizottság, Budapest, 2008.

Kádár András Kristóf – M. Tóth Balázs – Pap András László: Diszkrimináció az igazoltatási gyakorlatban – egy empirikus kutatás eredményei. *Rendészeti Szemle* 57, 2009/9, 50–67.

Kádár András Kristóf – M. Tóth Balázs – Pap András László: Police ethnic profiling in Hungary. *European Police Science and Research Bulletin CEPOL. Europaen Police College*, 2009/2, 4–6.

Kádár András Kristóf – Moldova Zsófia – M. Tóth Balázs – Pap András László: Igazolt igazoltatás. *Rendészeti Szemle* 56, 2008/5, 106–132.

Kádár András Kristóf – Pap András László: A Police Ethnic Profiling in Hungary – An empirical research. *Acta Iuridica Hungarica* 50, 2009/3, 253–267.

Kádár András Kristóf: A bizonyítási teher megosztásának kérdései. *Fundamentum*, 2006/4.

Kállai Ernő – Jóri András: *dr. Kállai Ernő a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa és dr. Jóri András adatvédelmi biztos jelentése az etnikai adatok kezeléséről szóló vizsgálat megállapításairól*. Budapest: OBH, 2009.

Kállai Ernő: A cigány és nem cigány népesség alakulása a CKÖ kutatás által vizsgált területen. In: Kovács Nóra, Szarka László (szerk.): *Tér és terep. Tanulmányok az etnicitás és az identitás kérdésköréből*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2003, 149–162.

Katyal, Neal K.: Executive and Judicial Overreaction in the Guantanamo Cases. *Cato Supreme Court Review*, 2004. 49–67.

Kautsch, M.A. „Mike”: Privacy and Openness in Administrative Tribunal Decisions. *University of Kansas Law Review*, June, 2009.

Keller, Bill: Wising up Facebook. *The New York Times*, June 10, 2012.

Kemény István – Janky Béla: A 2003. évi cigány felmérésről. Népesedési, nyelvhasználati és nemzetiségi adatok. *Beszélő*, 2003. október.

Kemény István: A magyarországi cigány népesség demográfiája. *Demográfia*, 2004, 3–4.

Kennedy, Randall: *Race, Crime and the Law*. 1997.

Kett-Straub, Gabriele: Data Screening of Muslim Sleepers Unconstitutional. *German Law Journal* 7, 2006/11, 967–975.

Kis János: *Az igazságosság elmélete*. John Rawls magyarul. *Világosság*, 1998/8–9, 3–66.

Kleiner, Yevgenia S.: Racial profiling in the name of national security: protecting minority travelers' civil liberties in the age of terrorism. *Boston College Third World Law Journal*, Winter 2010.

Knight, Elizabeth – Kurnik, William: *Racial profiling in law enforcement, The Defense Perspective on Civil Rights Litigation*. Brief Summer: ABA, 2001.

Kohn, Richard H.: Using the Military at Home: Yesterday, Today, and Tomorrow. *Chicago Journal of International Law*, Spring 2003.

Korinek László: A büntetőpolitika irányelvei Magyarországon. In Jakab András, Takács Péter (szerk.): *A magyar jogrendszer átalakulása, 1985/1990–2005* Budapest: Gondolat Könyvkiadó, 2007. 473–496.

Korinek László: *Bűnözési elméletek*. Budapest: Duna Palota és Kiadó, 2006.

Korinek László: *Félelem a bűnözéstől*. Budapest: KJK, 1995.

Korinek László: *Kriminológia*. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, 2010.

Korinek László: Rendészet a tudásalapú kockázati társadalomban. *Belügyi Szemle* 59, 2011/1. 8–21.

Koster, Chris: Missouri Vehicle Stops, 2009 Annual Report Executive Summary. Office of the Missouri Attorney General.

Kovács Krisztina: A diszkrimináció-tilalom kiterjesztése az Emberi Jogok Európai Egyezményében. *Fundamentum* 2000/4, 27–33.

Kőműves Anita: A Kubatov 2.0 már álmainkat is ismeri. Kártyáink és számítógépeink kitakarják az életünket. *Népszabadság*, 2012. május 13.

Kreykes, Bryan D.: Data mining and counter-terrorism: the use of telephone records as an investigatory tool in the „war on terror”. *A Journal for Law and Policy for the Information Society*, Summer, 2008. 449–450.

Krugman, Paul: Prisons, Privatization, Patronage. *The New York Times*, June 21, 2012.

- Kulcsár Zoltán: Jóri zöld utat adott a Google Street View-nak, *Dr. Kulcsár Zoltán adatvédelmi szakértő blogja*, 2011. július 6.
<http://www.adatvedelmiszakerto.hu/2011/07/jori-zold-utat-adott-a-google-street-view-nak/>
- Kundnani, Arun: *Analysis: The war on terror leads to racial profiling*. Institute of Race relations, July 7, 2004.
- Ladányi János – Szelényi Iván: Ki a cigány? *Kritika*, 1997. december 3.
- Ladányi János: Előnyben részesítés. *Fundamentum*, 2006/4.
- Lawrence III, Charles R.: The Id, the Ego, and Equal Protection: Reckoning with Unconscious Racism. *Stanford Law Review*, January 1987.
- Lehoczki Ágnes: Irányzatok a büntetőprofil-alkotásban. *Belügyi Szemle* 59, 2011/6, 62–81.
- Levine, Raleigh Hannah: Toward a New Public Access Doctrine. *Cardozo Law Review* 27, 2006.
- Lichtblau, Eric: More Demands on Cell Carriers in Surveillance. *The New York Times*, July 8, 2012.
- Lieb, David E.: Black drivers stopped at increasing rates, attorney general report finds. *Columbia Missourian*, June 1, 2010.
- Lippert-Rasmussen, Kasper: „We are all different”: Statistical Discrimination and the Right to be Treated as an Individual. *Journal of Ethics* 15, 2011, 47–59.
- Lodge, Juliet: *Trends in Biometrics, Directorate-General Internal Policies, Policy Department C. Citizens Rights and Constitutional Affairs*. Briefing Paper, December 4, 2006.
- Lohr, Steve: Digital records may not cut health costs, study cautions. *The New York Times*, March 5, 2012.
- LoPucki, Lynn M.: Court-system Trasparency. *Iowa Law Review*, February 2009.
- Lyon, David: *The Electoronic Eye. The Rise of Surveillance society*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1994.
- M. Tóth Balázs – Pap András László: *A hatékonyság mítosza. Az etnikai profilalkotás alkotmányos és rendészeti kérdőjelei*. Budapest: L'Harmattan, 2012.
- M. Tóth Balázs – Pap András László: *Az etnikai profilalkotás tilalma mint a diszkrimináció sajátos formája. Föld-rész* 4, 2011/2–4, 28–48.
- M. Tóth Balázs – Pap András László: Etnikai profilalkotás a magyar rendőrség igazoltatási gyakorlatában. In Majtényi Balázs (szerk.): *Lejtős pálya – Az antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi szabályozásról* (Föld-rész Könyvek). Budapest: L'Harmattan, 2009 (második, javított kiadás), 111–134.

M. Tóth Balázs: Az etnikai profilalkotás a bűnmegelőzésben és a bűnüldözésben (Ph.D. értekezés). Miskolci Egyetem, Állam-és Jogtudományi Kar, Deák Ferenc Doktori Iskola, 2011.

M. Tóth Balázs: Percepcióalapú etnikai adatok és az önrendelkezési jog. *Föld-rész* 2, 2009, 3–4, 147–157.

MacDonald, Heather: Fighting Crime Where the Criminals Are. *New York Times*, June 25, 2010.

MacPherson, William: Inquiry into the Matters Arising from the Death of Stephen Lawrence: Final Report. London: The Stationery Office, 1999.

MacPherson, William: *Report of an Inquiry by Sir William Mac Pherson of Cluny*, London: The Stationery Office, CM 4262-I, 1999.

Major, Brenda – Quinton, Wendy – McCoy, Shannon K.: Antecedents and Consequences of Attributions to Discrimination: Theoretical and Empirical Advances. *Advances in Experimental Social Psychology* 34, 2002.

Majtényi Balázs – Pap András László: Uniformizáltak-e az etnikai adatok? Jogszabályi keretek az etnikai adatok, információk kezelésénél (Majtényi Balázssal közösen). In Majtényi Balázs (szerk.): *Lejtős pálya – Az antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi szabályozásról* (Föld-rész Könyvek). Budapest: L'Harmattan, 2009 (második, javított kiadás), 89–110.

Majtényi Balázs (szerk.): *Lejtős pálya – Az antidiszkriminációs és esélyegyenlőségi szabályozásról* (Föld-rész Könyvek). Budapest: L'Harmattan, 2009 (második, javított kiadás).

Majtényi László – Székely Iván – Szabó Máté Dániel: *Roma támogatások és jogszabályok egyéni követésének lehetőségei*. Budapest: Eötvös Károly Intézet, 2006.

Majtényi László: *Információ és médiajog I*. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2011.

Majtényi, Balázs – András László Pap: Minority regimes at work – Hungarian experiences on the interrelated complexities of data protection and minority protection (co-authored with Balázs Majtényi). In István Horváth – Márton Hornok (eds.): *Minority politics within the Europe of regions*. Cluj-Napoca: Scientia, 2011. 351–366.

Majtényi, Balázs – András László Pap: Should ethnic data be standardized? Different situations of processing ethnic data. In Máté Dániel Szabó (ed.): *Privacy protection and Minority Rights*. Budapest: Eötvös Károly Policy Institute, 2009. 63–88.

Mandernach, Christopher J.: Warriors without law: embracing a spectrum of status for military actors. *Appalachian Journal of Law*, Winter, 2007.

Markoff, John: Troves of personal data, forbidden to researchers. *The New York Times*, May 21, 2012.

Markon, Jerry – Shear, Michael D.: Justice Department sues Arizona over immigration law. *The Washington Post*, July 7, 2010.

Martin, Peter W.: Online Access to Court Records – From Documents to Data, Particulars to Patterns. *Cornell Law School Legal Studies Research Paper* No. 08-003, March 14, 2008.

Marx, Gary T. – Valeria Stevens: From the beginning: Children as subjects and agents of surveillance. *Surveillance and Society* 7, 2010/3–4.

Mauer, Marc: *Race to Incarcerate*. New York: The New Press, 2006.

Mauer, Marc: *The Crisis of the Young African American Male and the Criminal Justice System*. Prepared for U. S. Commission on Civil Rights, 1999.

McCormick, Erin – Zamora, Jim Herron: Racial bias in CHP searches: Latinos, blacks more likely to have vehicles examined after being pulled over. *San Francisco Chronicle*, July 15, 2001.

McDonough, Molly: Guantanamo Detainees Start Legal Process. *ABA Journal E-Report*, July 2, 2004.

McGough, W. Thomas, Jr.: Public Access to Divorce Proceedings: A Media Lawyer's Perspective. *Journal of the American Academy of Matrimonial Lawyers*, 2001.

Meliah, Thomas: The First Amendment Right of Access to Docket Sheets. *California Law Review* 94, 2006.

Metazin: Adatvédelem az adatparkokban. *Metazin*, 2008. július 5.
<http://www.metazin.hu/node/1378>

Metazin: Róka a tyúkólban. *Metazin*, 2008. szeptember 28.,
<http://www.metazin.hu/node/1475>

Metzgar, Emily: Online Court Records: Balancing Judicial Accountability And Privacy in an Age of Electronic Information. *Washington Law Review*, February 2004.

Michaels, Jon D.: All the resident spies: private-public intelligence partnerships in the war on terror. *California Law Review* 90, August 2008.

Mikos, Robert A.: “Eggshell” Victims, Private precautions, and the societal benefits of shifting crime. *Michigan Law Review*, November 2006.

Miller, Joel – Bland, Nick – Quinton, Paul: The Impact of Stops and Searches on Crime and Community. *Police Research Series*, 2000.

Miller, Joel – Gounev, Philip – Wagman, Dan – Bernát Anikó – Dencső Blanka – Pernas, Bengona – Pap András László – Simonovits Bori: „*I Can Stop and Search Whoever I Want*”. *Police Stops of Ethnic Minorities in Bulgaria, Hungary and Spain*. New York: Open Society Justice Initiative, 2007.

Miller, Joel – Gounev, Philip – Wagman, Dani – Balogi Anna – Bezlov, Tihomir – Pap András László – Simonovits Bori – Vargha Lili: Racism and Police Stops – Adapting US and British Debates to Continental Europe. *European Journal of Criminology* 5, 2008/5, 161–191.

Miller, Joel: Measuring and Understanding Minority Experiences of Stop and Search in the UK. In: *Ethnic Profiling by Police in Europe*. Open Society Justice Initiative, 2005.

Miller, Joel: Stop and Search In England. A Reformed Tactic or Business as Usual? *British Journal of Criminology* 50, 2010/5, 954–974.

Miller, Kirk: Racial Profiling and Postmodern Society. Police Responsiveness, Image Maintenance, and the Left Flank of Police Legitimacy. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 2007.

Mink András: *Az alperes: az állam. A Magyar Helsinki Bizottság története*. Budapest: MHB, 2005. 193–196.

Minow, Martha: Outsourcing power: How privatizing military efforts challenges accountability, professionalism, and democracy. *Boston College Law Review* 46, September, 2005.

Morozov, Evgeny: The Death of the Cyberflaneur. *The New York Times*, February 4, 2012.

Morton, Robert J. (ed.): *Serial Murder, Multi-disciplinary perspectives for investigators*. Behavioral Analysis Unit, National Center of Violent Crime, Critical Incidents Response Group, FBI, 2005.

MTI/NOL: Döbbenetesen előítéletes a többség a romákkal szemben. *Népszabadság Online*, 2009. február 13.

MTI: Az egyenlő bánásmódról szóló törvény módosításával szankcionálná a gyűlöletbeszédet a kisebbségi ombudsman. *Jogi Fórum*, 2008. augusztus 26.

MTI: Előzetesbe került egy szegedi sztárügyvéd. *Index*, 2011. október 3.

MTI: Kende megint veszített Németh Miklós ellen. *Index*, 2010. szeptember 28.

Nagan, Winston P. – Craig Hammer: The rise of outsourcing in modern warfare: Sovereign power, private military actors, and the constitutive process, Symposium-Nation Building: A legal architecture? *Maine Law Review*, 2008.

Nakashima, Ellen: Prescription Data Used To Assess Consumers Records Aid Insurers but Prompt Privacy Concerns. *The Washington Post*, August 4, 2008.

Nojeim, Gregory: Aviation Security Profiling and Passangers' Civil Liberties. *Air and Space Lawyer*, Summer, 1998.

Nordland, Rod: Risks of Afghan War Shift from Soldiers to Contractors. *The New York Times*, February 11, 2012

Norris, Clive – Mike McCahill – David Wood: The Growth of CCTV: a global perspective on the international diffusion of video surveillance in publicly accessible space. *Surveillance and Society* 1, 2004/2–3.

Northeastern University Institute on Race and Justice. *Massachusetts Racial and Gender Profiling Study*, May 4, 2004.

Novoszádek Nóra – Rácz Dominika: Gyűlöletvezérelt bűncselekmények európai szabályozási mintái. *Föld-rész* 2, 2009, 3–4, 63–80.

NY Times Editorial: Blackwater's rich contracts. *The New York Times*, October 3, 2007.

NY Times Editorial: Disenfranchised Felons. *The New York Times*, July 15, 2012.

NY Times Editorial: Faulty Criminal Background Checks. *The New York Times*, July 24, 2012.

NY Times Editorial: Injustices of stop and frisk. *The New York Times*, May 13, 2012.

NY Times Editorial: More Privacy Online. *The New York Times*, December 24, 2008.

Office of Arizona Attorney General Terry Goddard, Racial Profiling Policy Guidance, State of Arizona, February 2005.

Office of Senator Russ Feingold: Fact Sheet on the End Racial Profiling Act. December 12, 2007.

Office of the Arizona Attorney General Janet Napolitano, *Report on Racial Profiling*, January, 2001, Civil Rights Division and Office of Intergovernmental affairs.

Open Society Institute: *Profiling Minorities. A Study of Stop-and Search Practices in Paris*. New York: Open Society Institute, 2009.

Open Society Justice Initiative: *Ethnic Profiling in the European Union: Pervasive, Ineffective and Discriminatory*. New York: Open Society Institute, 2009.

Open Society Justice Initiative: *Ethnic Profiling in the Moscow Metro*. New York: Open Society Institute, 2006.

OSCE High Commissioner on National Minorities: Recommendations on Policing in Multi-Ethnic Societies. The Hauge, 2006.

OSCE/ODIHR: *Hate Crime Laws – A Practical Guide*. Warsaw: OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), 2009.

OSI: *No Data–No Progress. Data Collection in Countries Participating in the Decade of Roma Inclusion 2005–2015*. New York: Open Society Foundation, 2010.

Osler, Mark: Capone and Bin Laden: The failure of government at the cusp of war and crime. *Baylor Law Review*, Spring 2003.

Pap András László – Simonovits Bori: Ahogy a lakosság és a rendőr látja. Az igazoltatási gyakorlat tapasztalatai. *Fundamentum* 10, 2006/2, 125–139.

Pap András László – Simonovits Bori: Hátrányos megkülönböztetés a rendőri igazoltatásban – egy vizsgálat eredményei. *Magyar Rendészet* 4, 2006/4, 94–137.

Pap András László – Simonovits Bori: Látható és mégsem látható előítéletesség a rendőri igazoltatási gyakorlatban – adalékok a rendészeti jog felülvizsgálatának kérdéséhez. *Rendészeti Szemle* 55, 2007/5, 27–56.

Pap András László: A jogvédelem nevében a jogsértőt védjük? *Rendészeti Szemle* 56, 2008/5, 39–60.

Pap András László: A Legfelsőbb Bíróság ítélete az Egyenlő Bánásmód Hatóság határozatának hatályon kívül helyezéséről. Zaklatásnak minősülhet-e egy polgármester rasszista megnyilatkozása? *Jogesetek Magyarázata* 3, 2012/1.

Pap András László: A rendészeti etnopolitika Murphy-törvényéről – felvetések egy kisebbségbarát adatkezeléshez. In Csányi Klára (szerk.): *A cigányság és a rendvédelem viszonyának néhány aktuális kérdése magyarországi és nemzetközi kitekintésben*. Budapest: Európai Roma Rendvédelmi Bajtársi Egyesület, 2008. 9–28.

Pap András László: A vallási és etnikai hovatartozás összefüggései a kisebbségi jogvédelem rendszerében. In Köbel Szilvia (szerk.): *„A vallási diszkrimináció ellen – az esélyegyenlőség megteremtéséért”*. Budapest: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2010. 13–162.

Pap András László: Az autósstráda orvlövészei nyomában: adalékok az igazoltatás kriminalisztikai hasznosíthatóságához és a beszámíthatóság fogalmának kérdéseire. *Belügyi Szemle* 59. évf., 2011/6, 106–118.

Pap András László: Etnicitás és terrorizmus elleni harc. *Fundamentum*, 2005/3, 139–155.

Pap András László: *Identitás és reprezentáció – az etnikai hovatartozás meghatározásától a politikai képviseletig*. Budapest: Gondolat, 2007.

Pap András László: Kontrollelmélet, etnicitás és terrorizmus. *Belügyi Szemle* 54, 2006/5, 24–36.

Pap András László: Közbiztonság magánkézben? A huszonegyedik századi rendészeti kiszervezés problematikája amerikai példák nyomán. *Állam és Jogtudomány* 48, 2007/2, 247–272.

Pap András László: Megjegyzések a nemzetbiztonsági intézkedések kiszervezésének módszertanához. *Állam- és Jogtudomány* 52, 2011/3, 351–392.

Pap András László: *Mozgásszabadság. Alkotmányjogi és nemzetközi jogi alapok* (Föld-rész Könyvek). Budapest: L'Harmattan, 2009.

Pap András László: Rendészeti hatékonyság-ellenőrzés – különös tekintettel a terrorizmus elleni harcra. *Rendészeti Szemle* 50, 2009/6., 50–60.

Pap András László: *Rendvédelem, terrorizmus, emberi jogok*. Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola. 2007.

Pap András László: Sorozatgyilkosok nyomában: Ted Bundy. *Belügyi Szemle* 59, 2011/11, 118–135.

Pap András László: Szabadságjogot erőszakkal? Az iraki szindróma. *Belügyi Szemle* 53, 2005/2, 35–56.

Pap András László: Szeptember 11. – új korszak, új kihívások (szubjektív elemzés). *Belügyi Szemle* 50, 2002/6–7, 68–83.

Pap András László: Tarka számok, népszámlálási adatok gyűjtésével kapcsolatos viták az Egyesült Államokban. *Kisebbségkutatás*, 2010/4, 539–551.

Pap András László: Vallomások vezérszóra: nyomozási fiaskó az arizonai buddhista szentélybeli tömeggyilkosság ügyében. *Belügyi Szemle* 58, 2010/11, 114–129.

Pap, András László: Constitutional Ambiguities Regarding Anti-Terrorist Financial Enforcement Measures – The Case of Hungary. *Acta Juridica Hungarica* 47, 2006/4, 405–425.

Pap, András László: Constitutional Exceptionalism: Efficacy, Proportionality and the Attenuation of Balancing Standards. In Synnøve Ugelvik and Barbara Hudson (eds.): *Justice and Security in the 21st Century: Liberty, Risks, Rights and the Rule of Law*. London and New York: Routledge, 2012.

Pap, András László: Criminal Justice and Ethnic Data Collection in Hungary. *Acta Juridica Hungarica, Hungarian Journal of Legal Studies* 47, 2006/2, 157–182.

Pap, András László: Dogmatism, hypocrisy and the inadequacy of legal and social responses combating hate crimes – the CEE experience. In Michael Stewart (ed.): *The Gypsy 'Menace': Populism and the New Anti-Gypsy Politics*, London. New York: Hurts, Columbia University Press, 2012.

Pap, András László: Ethnic discrimination and the war against terrorism – The case of Hungary. In Gábor Halmai (ed.) *Hungary: Human Rights in the Face of Terrorism. Fundamentum, Human Rights Quarterly* (English Edition), Human Rights Series 1., USA: Vandeplas Publishing, 2006. 31–46., másodközlés.

Pap, András László: Ethnic discrimination and the war against terrorism – The case of Hungary. *Fundamentum*, 2005, 9, Spec. ed., 31–46.

Pap, András László: Ethnic profiling and discrimination: The international context and Hungarian empirical research findings. *Acta Juridica Hungarica*, December 2011. 52(4): 273–295.

Pap, András László: Ethnicity- and race-based profiling in counter-terrorism, law enforcement and border control (study). November 2008. Directorate-General Internal Policies, Policy Department C, Citizens Rights and Constitutional Affairs, European Parliament, Brussels, 2008, PE 408.326.

Pap, András László: Ethno-racial profiling and discrimination in the criminal justice system: Notes on current anti-terrorist legislation and law enforcement measures. *Jura* 16, 2010/1, 95–101.

Pap, András László: Human Rights and Ethnic Data Collection in Hungary. *Human Rights Review* 9, March 2008, 109–122.

Pap, András László: Introducing the „Efficacy” element into the „Liberty vs. Security” Dilemma. *Fundamentum, Human Rights Quarterly* (English Edition), 2008/12, 91–101.

Pap, András László: Law Enforcement Ethno-Racial Profiling: Concepts and Recommendations. In Wolfgang Benedek – Wolfram Karl – Anja Mihr – Manfred Nowak (eds.): *European Yearbook on Human Rights 2009*. Wien: Neuer Wissenschaftlicher Verlag, 2009. 285–296.

Pap, András László: Le profilage sur la base de l'appartenance ethnique et de la race dans la lutte contre le terrorisme, la répression et le contrôle aux frontières. In Tamás Nótári –Gábor Török (eds.): *Prudentia Iuris Gentium Potestate Ünnepi tanulmányok Lamm Vanda tiszteletére*, Budapest: MTA Jogtudományi Intézet, 2010. 329–340.

Pap, András László: *Overruling Murphy's law on the free choice of identity and the racial-ethnic-national terminology-triad: Notes on how the legal and political conceptualization of minority communities and membership boundaries is induced by the groups' claims.* (megjelenés alatt)

Pap, András László: Police ethnic profiling in Hungary – Lessons from an international research. *Regio – A review of Studies on Minorities, Politics, Society* 10, 2007, 117–140.

Pap, András László: Profiling, Data Mining and Law Enforcement: Definitions, *ANNALES, Universitatis Scientiarum Budapestiensis de Rolando Eötvös Nominatae, Sectio Iuridica* Tomus XLX, Budapest, 277–301.

Pap, András László: Security, Law Enforcement and Human Rights: Risks and Caveats – The Case of Ethnic Profiling. In Vesselin Petro (ed.): *The philosophy of security in an insecure world*. Proceedings of XXV Varna International Philosophical School, June 2008, 1–3. Institute for Philosophical Research Bulgarian Academy of Sciences, Sofia: 2010. 47–52.

Paterson, Craig: 'Street-level surveillance': Human agency and the electronic monitoring of offenders, *Surveillance and Society* 4, 2007/4.

Pelaez, Vicky: The prison industry in the United States: big business or a new form of slavery? *Global Research*, March 10, 2008.

Peltz, Richard J. – Joi L. Leonard – Amanda J. Andrews: The Arkansas Proposal on Access to Court Records: Upgrading the Common Law With Electronic Freedom of Information Norms. *Arkansas Law Review*, 2006.

Plankó Gergő: Csak cigányok támadnak rasszista okokból? *Index*, 2011. március 17.

Pogár Demeter: Zsoldosbiznisz. Kiszervezett háború. *HVG* 29, 2007/21, 39–41.

Polgári Eszter: A homofób gyűlöletbeszéd elleni jogi fellépés lehetőségei – Az Alkotmánybíróság és a jogalkotó csatája. In Takács, Judit (szerk.): *Homofóbia Magyarországon*, Budapest: L'Harmattan, 2011, 120–127.

Police Foundation: *Racial Profiling: The State of the Law*. March 2005.

Posner, Richard A.: Privacy, surveillance, and law. *Univeristy of Chicago Law Review*, Winter 2008.

Powers, Thomas F.: When to Hold'Em. *Legal Affairs*, September/October, 2004.

Profiling Minorities. A Study of Stop-and Search Practices in Paris. New York: Open Society Institute, 2009.

Quinton, Paul – Bland, Nick – Miller, Joel: *Police Stops, Decision-making and Practice*. Police Research Series Paper 130, London: Home Office, 2000.

Racial Discrimination in the Administration of Justice. Submission of the Open Society Justice Initiative to the UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination on the occasion of its 65th Session. Open Society Justice Initiative, August 2004.

Raffert Vernon, Rebecca: Battlefield contractors: Facing the tough issues. *Public Contract Law Review* 33, 2004.

Ramirez, Deborah – Hoopes, Jennifer – Quinlan, Tara Lai: Defining Racial Profiling in a Post-September 11 World. *American Criminal Law Review*, Summer 2003.

Ramirez, Deborah – McDevitt, Jack – Farrell, Amy: *A Resource Guide on Racial Profiling Data Collection Systems: Promising Practices and Lessons Learned*. Report prepared by North-eastern University with support by the U.S. Department of Justice, 2000.

Randall, Kennedy: *Race, Crime and the Law*. Pantheon Books, 1997.

Rawls, John: *Az igazságosság elmélete*. Budapest: Osiris, 1999.

Raz, Joseph: „Szabadság és autonómia.” In Huoranszki Ferenc (szerk.): *Modern politikai filozófia*. Budapest: Osiris – Láthatatlan Kollégium. 1998.

Raz, Joseph: *The Morality of Freedom*: Oxford, Clarendon Press, 1986.

Reinman, Jeffrey: Is Racial Profiling Just? Making Criminal Justice Policy in Original Position. *The Journal of Ethics* 12, 2011, 3–19.

Rhee, Jamie: Bridging Divides: A Challenge to Unify Anti-Subordination Theories. *DePaul Law Review*, Spring 2000.

Riley, K. Jack: *Crack, Powder Cocaine, and Heroin: Drug Purchase and Use Patterns in Six U.S. Cities*. National Institute of Justice, December 1997.

Risse, Mathias – Zeckhauser, Richard: Racial Profiling. *Philosophy and Public Affairs* 32, 2004/2, 131–170.

Rivera, Ra – Baker, Al – Roberts, Janet: A Few Blocks, 4 Years, 52,000 Police Stops. *The New York Times*, July 11, 2010.

Roberts, Anthea: Righting Wrongs or Wronging Rights? The United States and Human Rights Post-September 11. *European Journal of International Law*, September 2004.

Robin S. Engel: *Traffic Stop Data Analysis Study: Year 3 Final Report*. University of Cincinnati Policing Institute, November 1, 2009.

ROMEA: IKEA Pays 60,000 kronor to Romani Women Who Were Followed by a Security Guard. ROMEA, January 15, 2011, http://www.romea.cz/english/index.php?id=detail&detail=2007_2095

Roots, Roger: Are Cops Constitutional? *Seton Hall Constitutional Law Journal*, Summer 2001, 711–712.

Rosen, Jeffrey: Google's Gatekeepers. *The New York Times*, November 30, 2008.

Rosenzweig, Paul: Civil Liberty and the response to terrorism. *Duquesne Law Review*, Summer 2004.

Rosson, Trevor: Harsh Justice: Criminal Punishment and the Widening Divide between America and Europe, by James Q. Whitman. *American Journal of Criminal Law*, Spring 2004.

Russell, K. K.: *The color of crime: Racial hoaxes, White fear, Black protectionism, police harassment, and other macroaggressions*. New York: New York University Press. 1998.

Saltman, Jonathan – Andersen, Travis: 'Yours is a peaceful faith'; At Muslim forum, Patrick vows action to combat prejudice. *The Boston Globe*, May 23, 2010.

SAMHSA: *Results from the 2008 National Survey on Drug Use and Health: National Findings*. Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Office of Applied Studies, Division of Population Surveys, September 2009

Sarkady Ildikó: A közszereplők személyiségvédelme a bírói gyakorlatban. *Médiakutató*, 2006/3.

Satzewich, R. Vic – Shaffir, William: Racism versus Professionalism: Claims and Counter-claims about Racial Profiling. *Canadian Journal of Criminology and Criminal Justice*, April 2009, 199–226.

Savage, Charlie: U.S. relaxes limits on use of data in terror analysis. *The New York Times*, March 22, 2012.

Schauer, Frederic: *Profiles, probabilities and stereotypes*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press, 2003.

Schauer, Frederik: A szabályok és a jog uralma. In Bódig Mátyás – Györfi Tamás – Szabó Miklós: *A Hart utáni jogelmélet alapproblémái*. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2004, 407–457.

Schifferle, Carl J.: After Whren v. United States: Applying the Equal Protection Clause to Racially Discriminatory Enforcement of the Law. *Michigan Law & Policy Review* 2, 1997.

Schmitt, Eric: Report details shooting by drunken Blackwater worker. *The New York Times*, October 2, 2007.

Schneider, Cathy Lisa: Police Power and Race Riots in Paris. *Politics and Society* 35, 2007/4.

Schuck, Peter: A Case for Profiling – A Commentary. *The American Lawyer*, January 2002.

Schulz, David A. – Adam J. Rappaport – Amanda M. Leith – Levine Sullivan: Update: Developments in the Law of Access & Newsgathering, Communications Law in the Digital Age, Practising Law Institute, Patents, Copyrights, Trademarks, and Literary Property Course Handbook Series, PLI Order No. 4142, 2008.

Schutter, Oliver de – Julie Ringelheim: Ethnic Profiling: A Rising Challenge for European Human Rights Law. *The Modern Law Review*, 2008, 358–384.

Schutter, Oliver de – Ringelheim, Julie: *Ethnic Monitoring – The Processing of Racial and Ethnic Data in Anti-Discrimination Policies: Reconciling the Promotion of Equality with Privacy Rights*. Bruylant, 2010.

Schwartz, John: Supreme Court Decision on Arizona Immigration Law. *The New York Times*, June 26, 2012.

Sculco, Thomas W.: Smokers' Rights Legislation: Should the State „Butt, Out” of the Workplace? *Boston College Law Review* 33, 1992/4, 879–902.

Sengupta, Somini: „Big Brother?” No, It's Parents. *The New York Times*, June 25, 2012.

Shamoo, AE.: Ethical and regulatory challenges in Psychophysiology and Neuroscience-based technology for determining behaviour. *Accountability in Research*, 2010/8.

Shane, Scott –Ron Nixon: In Washington, Contractors Take on Biggest Role Ever. *The New York Times*, February 4, 2007.

Sievert, Ronald: Meeting the twenty-first century terrorist threat within the scope of twentieth century constitutional law. *Houston Law Review*, Winter 2000.

Silverman, Gregory M.: Rise of the Machines: Justice Information Systems and the Question of Public Access to Court Records Over the Internet. *Washington Law Review*, February 2004.

Simon, Patrick: „Ethnic” statistics and data protection in the Council of Europe Countries (Study Report). ECRI, 2007.

Sinha, Priyamvada: Police Use of Race in Suspect Descriptions: Constitutional Considerations. *New York University Review of Law and Social Change* 31, 2006, 135–139.

Skalansky, David A.: Private police and democracy. *American Criminal Law Review*, Winter 2006.

Slobogin, Christopher: Government data mining and the fourth amendment. *Univeristy of Chicago Law Review* (Symposium: Surveillance), 2008 Winter.

Smith, D. – J. Gray: *The Police in Action*. London: PSI, 1983.

Smith, E. L. – Durose, M. R.: Characteristics of drivers stopped by the police, 2002. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics, 2006.

Solove, Daniel J.: Access and Aggregation: Public Records, Privacy and the Constitution, Symposium: Modern Studies in Privacy Law: Notice, Autonomy and Enforcement of Data Privacy Legislation. *Minnesota Law Review* 86, June, 2002.

Solove, Daniel J.: Data mining and the security-liberty debate. *Univeristy of Chicago Law Review*, Winter 2008.

SPLC: *Under Siege. Life for Low-Income Latinos in the South*. A report by the Southern Poverty Law Center, 2009.

Spyro, Speros William: Friend-of-a-friendly fire: A future tort issue of contractors on the battlefield. *Public Contract Law Review*, Winter 2006.

Stacy, Tom: The „Material Support” Offense: The Use of Strict Liability in the War Against Terror. *Kansas Journal of Law and Public Policy*, Winter 2005.

Stewart, Gary: A place of peace – a place of blood. *Arizona Attorney*, May 2008.

Stokes, Larry D.: Legislative and Court Decisions that Promulgated Racial Profiling: A Sociohistorical Perspective. *Journal of Contemporary Criminal Justice* 23, 2007, 263–275.

Stuntz, William J.: Local Policing After the Terror. *Yale Law Review*, June 2002.

Sudbeck, Lynn E.: Placing Court Records Online: Balancing Judicial Accountability with Public Trust and Confidence: An Analysis of State Court Electronic Access Policies and a Proposal for South Dakota Court Records. *South Dakota Law Review* 51, 2006.

Suggs, Ernie: Anti-racial profiling law proposed. *Atlanta Journal – Constitution*, January 27, 2010.

Schwartz, Moshe –Joyprada Swain: Department of Defense Contractors in Afghanistan and Iraq: Background and Analysis, May 13, 2011, Congressional Research Service, 7-5700, R40764.

Swim, Janet K. – Scott, Elizabeth D. – Sechrist, Gretchen B. – Campbell, Bernadette – Stagnor, Charles: The Role of Intent and Harm in Judgments of Prejudice and Discrimination. *Journal of Personality & Social Psychology* 84, 2003.

Symposium: Modern Studies in Privacy Law: Notice, Autonomy and Enforcement of Data Privacy Legislation. *Minnesota Law Review*, June 2002.

Szajbély Katalin: Alternatív javaslat a gyűlöletbeszéd elleni fellépésre. In Majtényi Balázs (szerk.): *Lejtős pálya. Antidiszkrimináció és esélyegyenlőség*. Budapest: L'Harmattan, 2008, 179–182.

Szikinger István: A yorkshire-i hasfelmetsző. *Rendészeti Szemle* 58, 2010/10, 131–135

Tamás Bence Gáspár: Mikor tisztul ki a magyar rendőr feje? *Index*, 2012. február 28.

Tanyi Attila: Rawls különözeti elve. *Politikatudományi Szemle* 16, 2007/2, 125–146.

TASZ: Nem rongálás, közösség tagja elleni erőszak – rendőrséghez fordul a TASZ a Széder estét ünneplők megtámadása ügyében, 2010. április 1.

Tatár László: Profilalkotás a bűnüldözésben. In Korinek László. Köhalmi László, Herke Csongor (szerk.): *Emlékkönyv Irk Albert egyetemi tanár születésének 120. évfordulójára*. Pécs: PTE ÁJK, 2004, 177–181.

Taylor, Maria A.: Immigration Enforcement Post-September 11: Safeguarding the Civil Rights of Middle Eastern-American And Immigrant Communities. *Georgetown Immigration Law Journal*, Fall, 2002.

Teichman, Doron: The Market for Criminal Justice: Federalism, Crime Control, and Jurisdictional Competition. *Michigan Law Review*, June 2005.

Thiessen, Patrick R.: The real ID Act and biometric technology: a nightmare for citizens and the states that have to implement it. *Journal on Telecommunications and High Technology Law*, Spring 2008.

Thompson, Anthony: Stopping the Usual Suspects: Race and the Fourth Amendment. *New York University Law Review*, October 1999.

Thomsen, Frej Klem: The Art of the Unseen: Three Challenges for Racial Profiling. *The Journal of Ethics* 15, 2011, 89–117.

Tófalvy Tamás: Politizálhatnak-e a közszolgálati újságírók a közösségi médiában? *EMASA*, 2012. május 11.

Torny, Michael: Race and the War on Drugs. *University of Chicago Legal Forum* 25, 1994.

Tóth Judit: Átlépés a határon és a szállító társaságok felelőssége. *Acta Humana*, 1997/27.

Tóth Judit: Mit ér az útlevelem, ha magyar? (A kiutazás szabadságától a hazatérés alapjogáig). *Amaro Drom*, 2000/január, 21–22.

Tóth Norbert: Hasznos tippek kezdőknek és haladóknak – avagy az EBESZ új gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó dokumentumai. *Föld-rész* 2, 2009, 3–4, 158–160.

Törzsök. Erika – Paskó Ildi – Zolnay János (szerk.): Cigánynak lenni Magyarországon. Jelentés 2008. Út a radikalizmusba. Budapest: EÖKIK, 2009.

Tracey L. Meares: *Social Organization and Drug Law Enforcement*, *American Criminal Law Review* 35, 1998/1.

Tyler, R. Tom: Enhancing Police Legitimacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Sciences*, 2004.

U.K. Home Office: *Home Office, Police Powers and Procedures England and Wales 2007/08*. London: Home Office Statistics, 2009.

U.K. Home Office: *Statistics on Race and the Criminal Justice System 2008/09*, 2010 June.

U.N. Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Report on the Elimination of Racial Discrimination, U.N. Doc. A/49/18 – 1995.

U.N. Committee on the Rights of the Child: Concluding Observations, Hungary, 17 March 2006, CRC/C/HUN/CO/2.

U.N. Durban Declaration and Programme of Action, Adopted at the World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance, Durban, South Africa, from 31 August to 8 September 2001.

U.N. Human Rights Council: Implementation of General Assembly Resolution 60/251 of 15 March 2006 Entitled “Human Rights Council”. Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms while countering terrorism, Martin Scheinin. A/HRC/4/26 29 January 2007.

U.S. Amnesty International Domestic Human Rights Program: *Threat and Humiliation. Racial Profiling, Domestic Security, and Human Rights in the United States*. U.S. Amnesty International, 2004.

U.S. Courts: Public Access to Court Documents: Better, Faster...and Cheaper Than Ever Before. *The Third Branch News*, April 2001.

U.S. Courts: Electronic Access to Bankruptcy Courts Boon to Public. *The Third Branch News*, September 2002.

U.S. Department of Justice: Fact Sheet – Racial Profiling, USDOJ.GOV. TDD (202) 514-1888, June 17, 2003.

U.S. Department of Justice: Guidance Regarding the Use of Race by Federal Law Enforcement Agencies. June 2003.

U.S. Executive Order No. 9066 (Executive Order Authorizing the Secretary of War to Prescribe Military Areas), February 19, 1942.

Uitz Renáta: Emberi jogokon innen – büntetőjogon túl: A homofóbia enyhébb formái elleni fellépés lehetőségeiről. In Takács Judit (szerk.): *Homofóbia Magyarországon*, Budapest: L'Harmattan, 2011, 107–117.

Utasi Judit: A gyűlöletbűnözés háttere. *Kriminológiai Tanulmányok* 48, 2011, 115–126.

Varga Krisztián: A katonai szolgáltatóipar. *Hadtudomány* 2005/4.

Verkuil, Paul R.: Public law limitations on privatization of government functions. *North Carolina Law Review*, January 2006.

Verniero, P. – Zoubek, P.: *New Jersey attorney general's interim report of the state police review team regarding allegations of racial profiling*. Trenton: Office of the New Jersey Attorney General, 1999.

Wakefield, Alison: The public surveillance functions of private security. *Surveillance and Society* 1, 2004/4.

Wald, Patricia M.: The Freedom of Information Act: A Short Case Study in the Perils and Paybacks of Legislating Democratic Values. *Emory Law Journal* 33, 1984.

Walmsley, Roy: *World Prison Population List (fifth edition)*. U. K. Home office, 2003.

Walmsley, Roy: *World Prison Population List (ninth edition)*. International Centre for Prison Studies, 2011

Welch, Kelly: Black Criminal Stereotypes and Racial Profiling. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 2007.

Wetzel, Amanda: Strategic Litigation and the Problem of Ethnic Profiling. *Juriste*, June 2010.

Willis, C.: *The Use, Effectiveness and Impact of Police Stop and Search Powers*. RPUP 15., London: Home Office, 1983.

Winn, Peter A.: Neither Seen Nor Heard: Media in America's Juvenile Courts. *Communication Law and Policy*, Spring 2007.

Withrow, B. L.: *Racial profiling: From rhetoric to reason*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall. 2006.

Zádori Zsolt: Felhő-kakukkfészekben. *Beszélő*, 2003/11.

Zagaris, Bruce: The merging of the counter-terrorism and anti-money laundering regimes. *Law and Policy in International Business*, 2002.

Zedner, Lucia: Policing before and after the police. *British Journal of Criminology*, January, 2006.

Magyarországi dokumentumok

Jogsabályok

1949. évi XX. törvény: A Magyar Köztársaság Alkotmánya
1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
1959. évi IV. törvény A Polgári Törvénykönyvről
1969. évi VIII. törvény a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről
1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról
1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
1996. évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról
1999. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
1999. évi LXIX. törvény a szabálysértésekről
2001. évi LXII. szomszédos államokban élő magyarokról
2003. évi III. törvény az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltáráról
2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól

10/1986. (IX. 1.) IM-BM együttes rendelet a bűnügyi és az igazságügyi tájékoztatásról

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

62/2007. XII. 23. IRM rendelet a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról

67/2007. XII. 23. IRM rendelet a Rendőrség szervei illetékességi területének

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrségi szolgálati szabályzatáról

Országos Rendőr-főkapitányság 100/66-15/96

Országos Rendőr-főkapitányság 27/2011. (XII. 30.)

Az Alkotmánybíróság határozatai

8/1990. (IV.23.) AB határozat, ABH 1990. *általános személyiségi jog*

9/1990. (IV. 25.) AB határozat, ABH 1996, *pozitív diszkrimináció*

20/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, *pártok és társadalmi szervezetek vezetőinek vagyoni nyilatkozata*

15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, *személyes adatok*

48/1991. (IX. 26.) AB határozat, ABH 1991. a *köztársasági elnök négyféle döntési*

57/1991 (XI.8.) AB határozat. ABH, 1991, a *vérségi származás megismerésének joga*

9/1992. (I.30.) AB határozat, ABH 1992, *törvényességi óvás*

30/1992.(V.26.) AB számú határozat, ABH 1992, *véleménynyilvánítási szabadság*

961/B/1993. AB határozat, ABH 1993, *közjogi képviselési jog*

36/1994. (VI. 24.) AB-határozat, ABH 1994, *politikai közszereplők*

60/1994 (XII. 24.) AB-határozat, ABH 1994, *politikai közszereplők*

75/1995. (XII.21.) AB határozat, ABH 1995, a *testi integritáshoz való jog*

21/1996. (V. 17.) AB határoza, ABH 1996, *alapjogi cselekvőképesség*

20/1997 (III. 19.) AB-határozat, ABH 1997, *politikai közszereplők*

30/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, *társadalombiztosításról szóló törvény hatásköre*

23/1999 (VI. 30.), AB-határozat, ABH 1999, *politikai közszereplők*

14/2000. (V. 12.) AB határozat, ABH 2000, *önkényuralmi jelképek*

1006/B/2001. AB határozat, ABH 2004, *véleménynyilvánítási szabadság*

57/2001 (XII. 5.), AB-határozat, ABH 2001, *politikai közszereplők*

18/2004.(V.25.) AB számú határozat, ABH 2004, *véleménynyilvánítási szabadság*

34/2004 (IX. 28.) AB-határozat, ABH 2004, *politikai közszereplők*

45/2005. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2005, *a nemzeti és etnikai kisebbségek képviseletéről II.*

95/2008. (VII. 3.) AB határozat, ABH 2008, *gyűlöletbeszéd*

96/2008. (VII. 3.) AB határozat, ABH 2008, *gyűlöletbeszéd*

Bíróági ítéletek

Debreceni Ítéltábla Pf.20.683/2005/7. *hajdúhadházi szegregációs ügy*

Csongrád Megyei Bíróság, 2.P.21.514/2008/4. „*Nobel-díjas magyar író*”

Fővárosi Ítéltábla, Pf.20.304/2005/8. *közszereplők*

Fővárosi Bíróság, 8.K.34.427/2009/3 (2010. március 22.) *az edelényi polgármester ügye*

Legfelsőbb Bíróság, Kfv.III.39.302/2010/8 (2011. október 18.) *az Egyenlő Bánásmód Hatóság határozatának (kiskunlacházi polgármester ügye) felülvizsgálata*

Európai uniós jogforrások

A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 1995/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv. *Hivatalos Lap*, L 281, 1995.11.23.

A személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv. *Hivatalos Lap*, L 180, 2000.07.19.

Az Európai Unió Bírósága

Aden and others v. Council of the European Union and Commission of the European Commission, T-306/01 R. (2002)

Az Emberi Jogok Európai Bírósága

Bensaid v. United Kingdom (44599/98, The European Court of Human Rights of 6 May, 2001)

Conka and Others, the Ligue des droits de l'homme v. Belgium (21564/99, Judgment of 13 March, 2001)

D. H. and Others v. The Czech Republic (57325/00, Grand Chamber of 13 November, 2007)

Engel v. Netherlands (100/71; 5101/71; 5102/71; 5354/72; 5370/72, Judgment of 8 June, 1976)

Gillan and Quinton v. The United Kingdom (4158/05, Judgment of 12 January, 2010)

Nachova and Others v. Bulgaria (43577/98, 43579/98, of Judgment 6 July, 2005)

Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary (37374/05, Judgement of 14 April 2009)

McKay v. The United Kingdom (543/03, The European Court of Human Rights of 3 October, 2006)

S and Marper v. United Kingdom, (30562/04, 1581, Judgement of 4 December 2008)

X v. Austria (8278/78, Commission decision of 13 December, 1979)

Guzzard v. Italy (7367/76, Judgment of 6 November, 1980)

Malone v. the United Kingdom (8691/79, Judgment of 2 August, 1984)

Raimondo v. Italy (12954/87, Judgment of 22 February, 1994)

Rotaru v. Romania (28341/95, Judgment of 4 May, 2000)

Cisse v. France (51346/99, Judgment of 9 April, 2001)

Pretty v. United Kingdom (2346/02, Judgment of 29 April, 2002)

Peck v. The United Kingdom (44647/98, Judgment 28 January, 2003)

Novotka v. Slovakia (47244/99, Judgment of 4 November, 2003)

Hugh Jordan v. United Kingdom (24746/94, Judgment of 4 August, 2001)
Storck v. Germany (61603/00, Judgment of 16 June, 2005)
Foka v. Turkey (28940/95, Judgment of 24 June, 2008)
Kiss Alajos v. Hungary (38832/06, Judgment of 20 May, 2010)
Timishev v. Russia (55762/00, 55974/00, Judgment of 13 December, 2005)
Trijonis v. Lithuania Publication (2333/02, Judgment of 15 December, 2005)

Amerikai Egyesült Államok

Al-Haramain Islamic Found., Inc. v. Bush, 507 F.3d 1190 (9th Cir. 2007)
Apanovich v. Wilkinson, 555 F. Supp. 2d 901, 2008 WL 822061 (S.D. Ohio March 26, 2008)
Arkansas Times, Inc. v. Norris, 2008 WL 110853 (E.D. Ark. Jan. 7, 2008)
Atlanta Journal v. Long, 369 S.E.2d 755, 759 (Ga. 1988)
Barron v. Florida Freedom Newspapers, Inc., 531 So. 2d 113, 116 (Fla. 1988)
Batson v. Kentucky, 476 U.S. 79 (1986)
Belo Broad. Corp. v. Clark, 654 F.2d 423 (5th Cir. 1981)
Board of Education v. Earls, 536 U.S. 822 (2002)
Brandenburg v. Ohio, 395 U.S. 444 (1969)
Brown v. City of Oneonta, 221 F.3d 329 2d Cir. (2000)
Brown v. State, 481 S.W.2d 106., 110-12. (Tex. Crim. App. 1972)
Brown v. Texas, 443 U. S. 47. 51 (1979)
Brown v. United States, 590 A.2d 1008 (D.C. 1991)
Buckley v. Valeo, 424 U.S. 1 (1976)
Buffkins v. City of Omaha, 922 F.2d 465., 467., 470. (8th Cir. 1990)
C. v. C., 320 A.2d 717, 723 (Del. 1974)
California v. Greenwood, 486 U.S. 35, 40 (1988)
Cardwell v. Lewis, 417 U.S. 583, 590 (1974)
Chandler v. Florida, 449 U.S. 560 (1981)
Chavez et al. v. Illinois State Police, 251 F.3d 612, 636 (7th Cir. 2000)

City of St. Matthews v. Voice of St. Matthews, Inc., 519 S.W.2d 811, 815 (Ky. 1974)

CLB v. PHC, 20387/06. 36 Media L. Rep. ((BNA) 1990), N.Y. Sup. Ct., Suffolk County June 20, 2008)

Cline v. Rogers, 87 F.3d 176 (6th Cir. 1996)

Commonwealth v. Casiano, 876 N.E. 2d 475 (Mass. App. Ct. 2007)

Commonwealth v. Cheek, 597 N.E.2d 1029, 1031 (Mass. 1992)

Commonwealth v. Jackson, 331 A.2d 189, 191 (Pa. 1975)

Conway v. United States, 852 F.2d 187, 188 (6th Cir. 1988)

Copeland v. Copeland, 966 So. 2d 1040 (La. 2007)

Cox Broadcasting Corp. v. Cohn, 420 U.S. 469 (1975)

Craig v. Harney, 331 U.S. 367, 374 (1947)

Daily Times Democrat v. Graham, 162 So. 2d 474 (Ala. 1964)

Daniels et. al. v. City of New York, 198 F.R.D. 409, 413 (S.D.N.Y. 2001)

Davenport v. Garcia, 834 S.W.2d 4, 23 (Tex. 1992)

Davis v. Mississippi, 394 U.S. 721 (1969)

Delaware v. Prouse, 440 U. S. 648 (1979)

Doe v. Aschroft, 334 F. Supp. 2d 471 (S.D.N.Y. 2004)

Doe v. Bell Atlantic Business Systems Services, Inc., 162 F.R.D. (D. Mass. 1995)

Doe v. C.A.R.S. Protection Plus, 527 F.3d 358 (3d Cir. 2008)

Doe v. Gonzales, 500 F. Supp. 2d 379 (S.D.N.Y. 2007)

Doe v. Nat'l R.R. Passenger Corp., No. CIU.A. 94-5064, 1997 WL 116979, at *1 (E.D. Pa. Mar. 11, 1997)

Doe v. Shakur, 164 F.R.D. (S.D.N.Y. 1996)

Doody v. Schirro (9th Cir. - Feb. 25, 2010)

Douglas v. Douglas, 772 A.2d 316, 318 (N.H. 2001)

Dreiling v. Jain, 93 P.3d 861, 864 (Wash. 2004)

Edmond v. Goldsmith, 183 F. 3d 659 (1999)

Ex parte Mitsuye Endo, 323 U.S. 283 (1944)

Farag et al. v. United States, F. Supp. 2d. 435, 460-467 (E.D.N.Y. 2008)

Faulk v. State, 574 S.W.2d 764, 765-66 (Tex. Crim. App. 1978)

Federal Trade Comm'n v. Standard Fin. Mgmt. Corp., 830 F.2d (1st Cir. 1987)

Fontana v. Fontana, 87 N.Y.S.2d 903, 907 (N.Y. Fam. Ct. 1949)

Gannett. Co. v. DePasquale, 443 U.S. 368 (1979)

Globe Newspaper Co. v. Superior Court, 457 U.S. 596 (1982)

Green v. Drinnon, Inc., 417 S.E.2d 11, 12 (Ga. 1992)

Greer v. Amesqua, 212 F.3d 358, 370 (7th Cir. 2000), cert denied, 531 U.S. 1012., 121 S. Ct. 568, 148 L. Ed. 2d 487 (2000)

Hamdi v. Rumsfeld, 542 U.S. 507 (2004)

Higazy v. Templeton, 505 F.3d 161 (2d Cir. 2007)

Hirabayashi v. United States, 320 U.S. 81 (1943)

Holcombe v. State ex rel. Chandler, 200 So. 739, 746 (Ala. 1941)

Humanitarian Law Project v. Reno, 205 F3d. 1130 (9th Cir. 2000)

Humanitarian Law Project v. Reno, 352 F.3d 382 (9th. Cir. 2003)

In re Marriage of Rosenberry, 603 N.W.2d 606, 611-12 (Iowa 1999)

Johnson v. City of Fort Wayne, Ind., 91 F.3d 922, 945 (7th Cir. 1996)

Katz v. Katz, 514 A.2d 1374 (Pa. Super. Ct. 1986)

Kolender v. Lawson, 461 U.S. 352 (1983)

Korematsu v. United States, 323 U. S. 214 (1944)

Lawrence v. Texa, 539 U.S. 558 (2003)

Littlejohn v. BIC Corp., 851 F.2d 673, 678 (3d Cir. 1988)

Los Angeles Police Department v. United Reporting Publishing Co., 528 U.S. 32 (1999)

McCleskey v. Kemp, 481 U.S. 279, 292, 298 107 S. Ct. 1756, 95 L. Ed. 2d 262 (1987)

Michigan Dept. of Police v. Sitz, 496 U.S. 444 (1990)

Morgan Estes v. Texas, 381 U.S. 532 (1965)

Morisette v. United States, 342 U.S. 246 (1952)

Nabozny v. Podlesny, 92 F.3d 446, 453 (7th Cir. 1996)

Nader v. General Motors Corp., 307 N.Y.S.2d 647 (N.Y. 1970)

Nebraska Press Association v. Stuart, 427 U.S. 539 (1976)

New Jersey v. Soto, 324 N.J. Super. 66-84 (N.J. Super Ct. Law Div. 1996)

Nixon v. Warner Communications Inc., 435 US 589 (1978)

Oklahoma Publishing Co. v. Oklahoma County District Court, 430 U.S. 308 (1977)

Oregonian Publ'g Co. v. O'Leary, 736 P.2d 173, 176 (Or. 1987)

Pansy v. Borough of Stroudsburg, 23 F.3d 772, (3rd Cir. 1994)

Parhat v. Gates, 532 F.3d 834 (D.C. Cir. 2008)

Paul P. v. Verniero, 170 F.3d 396 (3d Cir. 1999)

Paul v. Davis, 424 U.S. 693 (1976)

Personnel Administrator of Massachusetts et al. v. Feeney, 442 U.S. 256, 272, 279 (1979)

Peyton v. Browning, 541 So. 2d 1341, 1343-44 (Fla. Dist. Ct. App. 1989)

Press-Enterprise Co. v. Superior Court, 464 U.S. 501, (1984)

Press-Enterprise Co. v. Superior Court, 478 U.S. 1, 10 (1986)

Providence Journal Co. v. Clerk of Fam. Ct., 643 A.2d 210 (R.I. 1994)

Publicker Industries, Inc. v. Cohen, 733 F.2d 1059 (3d Cir. 1984)

Pulitzer Publ'g Co. v. Transit Cas. Co., 43 S.W.3d 293, 300 (Mo. 2001)

R. v. Richards (1999), 26 C.R.(5th) 286 (Ont. C.A.). 15.

Rahman v. Chertoff, 2007 U.S. Dist. LEXIS 76013 (N.D. Ill. 2007)

Rasul v. Bush, 542 U.S. 466 (2004)

Reno v. Condon, 528 U.S. 141, 144-45 (2000)

Republican Co. v. Appeals Ct., 812 N.E.2d 887, 892 (Mass. 2004)

Richmond Newspapers, Inc. v. Virginia, 448 U.S. 555, 580 (1980)

Richmond v. J. A. Croson Co., 493 U. S. 469 (1989)

Russel v. Gregoire, 124 F.3d 1079 (9th Cir. 1997)

Saint Francis College v. Al-Khazraji, 481 U.S. 604 (1987)

Scales v. United States, 367 U.S. 203. (1961)

Scheetz v. Morning Call, Inc., 946 F.2d 202 (3d Cir. 1991)

Seattle Times Co. v. Rhinehart, 467 U.S. 20 (1984)

Sheppard v. Maxwell, 384 U.S. 333 (1966)

Skinner v. Railway Labour Executives Assn, 489 U.S. 602 (1989)

Smith v. Daily Mail Pub. Co., 443 U.S. 97 (1979)

Smith v. Maryland, 442 U.S. 735 (1979)

South Dakota v. Opperman, 428 U. S. 364, 368 (1976)

State ex rel. Brooks v. Zakaib, 588 S.E.2d 418, 430 (W. Va. 2003)

State ex rel. Garden State Newspapers v. Hoke, 520 S.E.2d 186, 191 (W. Va. 1999)

State v. Dean, 543 P.2d 425, 427 (Ariz. 1975)

State v. Ruiz, 504 P.2d 1307, 1310 (Ariz. Ct. App. 1973)

Tennessee v. Garner, 471 U.S. 1 (1985)

Terry v. Ohio, 392 U.S. 1, 20-21 (1968)

The Florida Star v. B.J.F., 491 U.S. 524 (1989)

Thomas v. Thomas, 991 P.2d 7 (N.M. Ct. App. 1999)

Traversa v. Educ. Credit Mgmt. Corp. (in re Traversa), 371 B.R. 1 (D. Conn. 2007)

United States Department of Justice v. Reporters Committee for Freedom of the Press, 489 U.S. 749 (1989)

United States v. Aref, 2008 WL 2598018 (2d Cir. July 2, 2008)

United States v. Arvizu, 208 F.3d 1122, 1134 (9th Cir. 2002)

United States v. Brignoni-Ponce, 422 U.S. 873 (1975)

United States v. Clay, 640 F.2d 157, 159 (8th Cir. 1981)

United States v. Edwards, 785 F.2d 1293, 1295-96 (5th Cir. 1986)

United States v. Grant, 920 F.2d 376., 388 (6th Cir. 1990)

United States v. Hastings, 695 F.2d 1278, 1280 (11th Cir. 1983)

United States v. Hayden, 740 F. Supp. 650 (S.D.Iowa 1989)

United States v. Jones, 565 U.S. ____ at *3 (2012)

United States v. Kerley, 753 F.2d 617, 622 (7th Cir. 1985)

United States v. Magda, 409 F. Supp. 734, 740. (S.D.N.Y. 1976), (547 F.2d 756, 759 (2d Cir. 1976)

United States v. Martinez-Fuerte, 428 U. S. 543 (1976)

United States v. McVeigh, 119 F.3d 806, 811 (10th Cir. 1997)

United States v. Michael T. Morgan, 597 P.2d 115, 119 (1979)

United States v. Miller, 425 U.S. 435 (1976)

United States v. Montero-Camargo, 208 F.3d 1122 (9th Cir. 2000)

United States v. Myers, 635 F.2d 945 (2d Cir. 1980)

United States v. Ortiz, 66 M.J. 334, 2008 WL 2246898 (C.A.A.F. May 30, 2008)

United States v. Rahmani, 209 F. Supp. 2d 1045 (C.d. Cal. 2002)

United States v. Rodney Tyrone Jones, 242 F.3d 215., 216., 218-19 (4th Cir. 2001)

United States v. Ruiz, 961 F. Supp. 1524, 1532 (D. Utah 1997)

United States v. Tapia, 912 F.2d 1367, 1368, 1371 (11th Cir. 1990)

United States v. Travis, 837 F. Supp. 1386, 1396. n.9 (E.D. Ky. 1993)

Veronia Sch. Dist. 47J v. Acton, 515 U.S. 646 (1995)

Walls v. City of Petersburg, 895 F.2d 188 (4th Cir. 1990)

Washington v. Davis, 426 U.S. 229, 242, 96 S. Ct. 2040, 48 L. Ed. 2d 597 (1976)

Wendt v. Wendt, 706 A.2d 1021 (Conn. Super. Ct. 1996)

Whalen v. Roe, 429 U.S. 589 (1977)

Whren v. United States, 517 U.S. 806, 813, 116 S. Ct. 1769, 135 L. Ed. 2d 89 (1996)

Yasui v. United States, 320 U.S. 115 (1943)

Franciaország

Décision no. 2007-557 DC du 15 novembre 2007. *bevándorlók etnikai adatai*

Németország

BVerfGE, 65,1 (1983) *népszámlálás*

BVerfG, 1 BvR 518/02 (2006) „*Rasterfahndung*”

dc_501_12

dc_501_12